

Vilkår Borettslag og Boligsameie (Borsao2)

Innhold:

1. Generelt om forsikringen.	2
2. Bygningsforsikringen omfatter	2
3. Hvilke skader som erstattes	4
4. Skadeoppgjør og erstatningsberegning - bygning	6
5. Egenandeler	8
6. Sikkerhetsforskrifter	8
7. Tap av felleskostnader	11
8. Ansvarsforsikring	11
9. Katastrofedekning hjem/innbo	13
10. Underslagsforsikring	13
11. Styreansvarsforsikring.	14
12. Rettshjelpsforsikring.	15
13. Motorvognforsikring.	16
14. Kollektiv ulykkesforsikring	19
15. Lovbestemt yrkesskadeforsikring	22
16. Skadedyrforsikring.	22

VIKTIG INFORMASJON

Når du har kjøpt borettslag og boligsameieforsikring er det viktig at du leser nøye igjennom både forsikringsavtalen og vilkårene. Det er vilkåret som legges til grunn ved en eventuell skade og behandlingen av denne.

Forsikringsavtalen består av:

- Forsikringsbeviset med angitte spesifikasjoner og særvilkår
- Generelle vilkår
- Lov av 16 juni 1989 nr 69 om forsikringsavtaler (FAL)
- Det øvrige lovverk

Teksten i forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsvilkårene. Forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

I tilfelle motstrid mellom bestemmelser om samme forhold, gis de prioritet i den rekkefølge de står oppført ovenfor, dog slik at spesielle regler alltid går foran generelle.

Disse vilkår gjelder i den utstrekning de ikke er fraveket i de enkelte bransjevilkår eller i forsikringsbeviset.

Lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 nr. 69 (FAL) kan være fraveket i medhold av FAL § 1-3 hvor dette fremgår av forsikringsbeviset.

Gjelder fra
1. oktober
2023

1. Generelt om forsikringen

1.1 Innledende bestemmelser

Forsikringsavtalen med Storebrand Forsikring AS, heretter kalt Selskapet, består av:

- Dette vilkåret – BORETTSLAG OG BOLIGSAMEIE – bors02
- Vilkår for Naturskade
- Generelle vilkår Skadeforsikring
- Generelle vilkår Personalforsikring
- Andre bestemmelser gitt i, eller med hjemmel i, lov eller forskrift.
- Særskilt nevnes:
- LOV-1989-06-16-69 om forsikringsavtaler (FAL)

Teksten i forsikringsbeviset gjelder foran forsikringsvilkårene. Produktvilkåret gjelder foran Generelle vilkår Skadeforsikring. Forsikringsbeviset, forsikringsavtalen og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes. Er det inngått avtaler utover standardvilkåret vil dette fremgå av forsikringsbeviset.

Hva forsikringen omfatter er beskrevet i forsikringsbeviset, dette gjelder både hva som er forsikret og forsikringssummer.

1.2 Innledende bestemmelser

Sikrede:

Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset.

Medforsikret i fast eiendom:

Forsikringen gjelder til fordel for innehaver av tinglyst eiendomsrett, panterett eller annen tinglyst sikkerhetsrett i fast eiendom, jfr. FAL § 7-1, 2. ledd. Dette gjelder kun ved tingforsikring.

Selskapet har tiltrådt «Felleserklæringen». Den innebærer at Selskapet forplikter seg til ikke å benytte forsikringsavtalelovens mulighet til å avskjære panthaver som medforsikret under forsikringsavtalen (kapittel 7) ved fast eiendom og bygg under oppføring med verdi under 50 millioner kroner.

Se også A 3.3. om begrensninger for visse sportsgrener når det gjelder dekning av behandlingsutgifter.

Medforsikret i løsøre eller varer:

Forsikringen gjelder ikke til fordel for innehaver av panterett i løsøre eller varer, uten at det er utstedt pantattest fra Selskapet. FAL § 7-1, 3. ledd er fraveket.

Andre medforsikrede:

Ting mottatt til bearbeiding, reparasjon, oppbevaring leiet eller lånt fra andre, er bare dekket når dette fremgår av forsikringsbeviset, eller når forsikringstakeren ved lov eller skriftlig avtale har forsikringsplikt, eller har overtatt risikoen.

Selskapet kan med bindende virkning for medforsikrede endre avtalen eller la den opphøre.

Ved skadeoppgjør kan Selskapet forhandle med forsikringstakeren og utbetale erstatning til ham med bindende virkning for medforsikrede, med mindre Selskapet har fått skriftlig meddelelse om den medforsikredes interesse etter at skaden inntraff, men før oppgjør finner sted.

Nye eiere ved eierskifte:

Forsikringen gjelder for nye eiere ved eierskifte, men bare inntil den nye eier har tegnet forsikring og ikke lenger enn 14 dager etter eierskiftet, jfr. FAL § 7-2, 1. ledd, 2. punkt.

1.3 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder på sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

Forsikringen gjelder ting som midlertidig befinner seg på annet sted innen Norden, og skal til forsikringsstedet (Borteforsikring).

Forsikringssum er begrenset oppad til 250 000 kroner.

Borteforsikring gjelder ikke:

- Ting som er under transport.
- På bygge- eller anleggsplass, eller
- For ting som anvendes i entreprenør, installasjons-, monterings- eller håndverksvirksomhet.
- På egne eller leide lagersteder.

Naturskadeforsikring og tap av fellesutgifter gjelder bare i Norge.

Ansvars- og styreansvarsforsikring gjelder for skade som inntrer i Norden med mindre annet står i forsikringsbeviset.

2. Bygningsforsikringen omfatter

2.1 Bygning spesifisert i forsikringsbeviset

Bygning er forsikret når det er spesifisert i forsikringsbeviset hvilken bygning det gjelder og forsikringssum og forsikringsform er angitt.

Bygning som angitt i forsikringsbeviset er begrenset utvendig av bygningens yttertak, yttervegg og bunnsåle. Til bygning medregnes grunnmur, bygningsfundamenter, ledninger, heiser, rulletrapper, romventilasjon, installasjoner for rombelysning, romoppvarming, sprinkleranlegg, brannvarslingsanlegg, generell solskjerming og fastmontert bygningsmessig innredning bekostet av leietaker.

Bygningsforsikring omfatter i tillegg:

- Utvendige ledninger med tilknyttet utstyr, som fører elektrisitet, gass eller væske til eller fra bygning, fram til tilknytningspunkt til offentlig ledning, egen brønn, tank eller reservoar, men ikke slike som hovedsakelig betjener maskiner og løsøre.
- Som tilknyttet utstyr regnes også tank eller kum, pumpe i brønn, varmekabler i adkomstveier til bygningen, antenneanlegg og fastmonterte kabler for data, lyd og bildeoverføring til bruk i bygning/bygningsdel som benyttes til bolig.
- Utvendig belysning, fastmontert overvåkingsutstyr og bomber med inntil 50 000 kroner.
- Utvendig vannbasseng med tilhørende ledninger inntil 30 000 kroner.
- Utgifter til reparasjon av hageanlegg, gjerde, flaggstang, lekeapparat og ballbinge inntil 200 000 kroner.
- Fyringsolje inntil 300 000 kroner.
- Ladestasjon til el-bil.
- Nedgravd avfallssystem.
- Løst tilbehør som hageredskap, maskiner, vaktmesters kontor, løsøre og verktøy, herunder kabler/fellesantenner tilhørende borettslaget eller sameiet begrenset til 500 000 kroner. Med maskiner menes også gressklippere, snøfresere og andre arbeidsmaskiner som ikke er registreringspliktig og har en vekt under 750 kg.

2.2 Påkostninger og forandringer

Bygningsmessige forandringer/påkostninger som er foretatt i avtaleperioden erstattes med inntil 15 % av bygningens forsikringssum. Verdiøkningen skal meldes til selskapet senest ved utløp av avtaleperioden.

Frittliggende bygninger for øvrig, som boder, søppelrom, postkassestativ o.l. er omfattet med inntil 300 000 kroner.

Unntak: Garasje, P-hus, Carport.

2.3 Riving, rydding og fjerning av verdiløse rester

Utgifter til riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester av skadede bygningsdeler og gjenstander, samt merutgifter innenfor et tidsrom av 12 måneder til midlertidig oppbevaring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadede gjenstander etter påbud med hjemmel i lov eller forskrifter, erstattes.

2.4 Påbud fra offentlig myndighet

Merutgifter til skadeutbedring av bygning forsikret her, er dekket inntil 5 millioner kroner. Når merutgiftene skyldes påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift.

Påbudet må gjelde den skadde del av bygningen, og være en direkte følge av skaden. Unntatt er utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.

Forsikringen omfatter nødvendige merutgifter:

- Til utbedring av den skadde del av bygningen eller gjenoppføring av bygningen.
- Til grunnundersøkelser og fundamentering ved gjenoppføring av bygning.
- Som ikke direkte vedrører byggearbeidet, men som er en betingelse for at bygningen tillates gjenoppført på samme byggetomt.

2.5 Ekstraavgifter på grunn av prisstigning

Påløpte merutgifter pga prisstigning etter skadedag, jfr. pkt 4.5.

2.6 Husleietap/tap av felleskostnader/borettsinnehaverens tap av bruksmulighet

Forsikringen omfatter andelseiers/seksjonseiers tap av inntekter når boligen er utleid, dersom leiligheten er ubeboelig etter en erstatningsmessig skade.

Erstatningen gis av dette i den utstrekning og for det tidsrom leiligheten er ubeboelig som følge av bygningsskaden, begrenset oppad til en ansvarstid på 36 måneder. Til fradrag kommer sparte felleskostnader til boligselskapet.

Tap av felleskostnader/leieinntekter i inntil 36 måneder beregnet etter reglene i pkt. 4.6 som følge av erstatningsmessig skade, jfr. pkt. 3, inntruffet på forsikringsstedet i forsikringstiden.

- Tap av felleskostnader/leieinntekter i inntil 36 måneder dersom adkomsten eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av midlertidige skadeforebyggende tiltak, redningstiltak eller selve skaden. Dette gjelder hvis skaden direkte truer eller er utløst, selv om sikredes eiendom ikke direkte er berørt. Boligselskapets felleskostnader erstattes med inntil 20 % av bygningens premiegrunnlag. Tapet beregnes på grunnlag av vedtatte felleskostnader i boligselskapet, for egne lokaler på grunnlag av markedspris, og regnes inntil reparasjon eller gjenoppbygging har skjedd eller kunne ha skjedd, maksimalt 36 måneder fra skadedato.
- Borettsinnehavers tap av bruksmulighet i inntil 36 måneder dersom adkomsten eller bruken av forsikringsstedet er fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av midlertidige skadeforebyggende tiltak, redningstiltak eller selve skaden. Dette gjelder hvis skaden direkte truer eller er utløst, selv om sikredes eiendom ikke direkte er berørt. Erstatningen er begrenset til 20 % av premiegrunnlaget for hver enkelt bygning.

Skader som ikke erstattes:

- Tap av felleskostnader/leieinntekter på grunn av at bruken av forsikringsstedet blir fysisk hindret eller vanskeliggjort som følge av forhold nevnt i naturskadevilkåret.
- Tap av felleskostnader/leieinntekter dersom skaden er erstatningsbetingende forvoldt av leietaker i bolig/lokale hvor profesjonell utleier, kommune, staten eller tilsvarende er andelseier/sameier.

- Tap av felleskostnader/leieinntekter dersom skadet bolig/lokale er brukt til annet formål enn forutsatt/avtalt.
- Økning i tap som skyldes at leiligheten ikke føres tilbake til den stand den hadde før skaden inntraff eller for økning i tap som skyldes disposisjoner gjort av boligselskapet, andelseiers/seksjonseiers, et husstandsmedlem eller andelseiers/seksjonseiers eventuelle leietaker.

2.7 Hva som ikke er forsikret

- Som bygning regnes ikke utstyr og installasjoner som er spesielt montert for produksjons- eller næringsvirksomhet eller i drift av offentlige eller private virksomheter.
- Bygg under oppføring.
- Utvendige ledninger/rør, med tilknyttet utstyr som hovedsakelig betjener produksjonsutstyr.
- Utvendige ledninger som benyttes til transport av varer.
- Drens-, sprednings- eller infiltrasjonsledning og spredegrøft.
- Penger og verdipapirer.
- Løsøre utover det som dekkes i henhold til pkt. 2.1, 9 bulletpunkt.
- Utgifter til rekonstruksjon av arkiver, manuskripter, yrkestegninger og beregninger, registre, kartoteker og forretningsbøker, datafiler, programvare eller kjerneprøver.
- Kunstnerisk utsmykning, spesiell byggeskikk eller antikvarisk merverdi.
- Bygningsglass større enn 10 m², med mindre det fremgår av forsikringsbeviset at tilleggforsikring er tegnet.
- Utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet.
- Kjøretøy og deler til kjøretøy som blir drevet fram med motor i henhold til motorvognforskriften § 2.1 pkt. 2, tilhenger til slikt kjøretøy, luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy.

3. Hvilke skader som erstattes

3.1 Definisjon av skade

Tingskade anses inntruffet hvis løsøre eller fast eiendom er tapt eller påført fysisk skade.

At en gjenstand/eiendom har fått lavere økonomisk verdi regnes ikke som fysisk skade dersom gjenstandens tekniske/fysiske anvendelighet er uforandret.

3.2 Brann, eksplosjon

Selskapet erstatter skader oppstått ved:

- Brann. Det vil si ild som er kommet løs.
- Plutselig nedstøting fra permanent ildsted.
- Eksplosjon.
- Ved bygningsskade erstattes skade ved alle typer eksplosjoner.

- Ved skade på maskiner, inventar, løsøre og varer erstattes skader ved eksplosjon ved trykk av luft, gass eller damp, samt ved forbrenning og annen kjemisk reaksjon.

Skader som ikke erstattes:

- Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann.
- Implosjon.
- Skade på forbrenningsmotor ved eksplosjon i denne.
- Skade på transformator, elektrisk maskin, apparat, datautstyr ved eksplosjon eller kortslutning i disse.

3.3 Lynnedslag og elektrisk fenomen

Selskapet erstatter skader oppstått på elektrisk maskin, apparat eller ledning med driftsspenning inntil 1000 V ved:

- Direkte lynnedslag. Med direkte lynnedslag, menes at tingen direkte er truffet av lynet og er tydelig merket av lynnedslaget.
- Elektrisk fenomen. Med elektrisk fenomen menes kortslutning, lysbue, overslag og overspenning - også som følge av lyn og tordenvær.

Spesielt aldersfradrag, se pkt. 4.7 (Aldersfradrag).

3.4 Rørbrudd

Selskapet svarer for bruddskade på bygningsledning for vann og annen væske, herunder radiator, varmtvannsbereder eller -beholder, oljetank, septiktank, drenskum, fyrkjele o.l.

Egenandel, se pkt. 5.1 Aldersfradrag, se pkt. 4.7.

Skader som ikke erstattes:

- skade på dremsledning.
- skade på takrenne, utvendig nedløp og taksluk for innvendig nedløp.
- utgifter til tining av utvendig ledning.
- skade på infiltrasjonsledning, spredeledning og spredegrøft.
- skade som skyldes gradvis eller vesentlig forringelse ved rust, korrosjon, annen tæring, slitasje eller gjengroing.

Hvilke sikkerhetsforskrifter gjelder:

Sikrede skal sørge for at bygning er tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer, eller sørge for nedtapping av røranlegg. Rørinstallasjoner, utskiftninger og reparasjoner samt til- og/eller frakobling av vannmaskiner, skal utføres av godkjent installatør.

3.5 Vann og annen væske

Selskapet erstatter skader oppstått ved:

- Utstrømming av gass, vann eller annen væske fra rørledning med tilknyttet utstyr som har væskeførende funksjon:
 - ved brudd eller lekkasje.
 - ved oversvømmelse Egenandel, se pkt. 5.1.

Skader som ikke erstattes er:

- Skade i våtrom på gulv eller vegg som skal tåle vann.

- Med våtrom menes bygningskomponenter som befinner seg innenfor våtrommets bjelkelag og stenderverk. Følgeskade som er forårsaket av utett våtrom dekkes bare en gang for samme våtrom, med mindre det kan dokumenteres at skadeårsaken er fag- og forskriftsmessig utbedret før ny skade oppstår.
- Skade ved sopp, herunder muggsopp, råte eller bakterier, uansett årsak.
- Skade ved at vann trenger inn i bygning fra terreng eller grunn dersom dette ikke skjer plutselig.
- Skade som skyldes vann som trenger inn via terrasse og balkong, eller overgangen mellom terrasse/balkong og vegg/ andre bygningsdeler, også når dette er tak for bolig under.
- Tap av gass, vann og annen væske.
- Skade som skyldes kondens eller vannsøl uansett årsak.
- Skade som følge av manglende eller sviktende drenering.
- Skader etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), av 1. 7. 2009.

- b.** Vann som plutselig trenger inn i bygning fra terreng eller grunnen i slik mengde at det fører til vannspeil over laveste gulv.

Skader som ikke erstattes er:

- Skade ved sopp, herunder muggsopp, råte eller bakterier.
- Skade som skyldes vann inn direkte fra terreng eller grunn når dette ikke skjer plutselig

- c.** Vanninntrenging via tak og takgjennomføringer med inntil 10 millioner kroner.

Skader som ikke erstattes er:

- Skade ved vann som har trengt inn i bolig gjennom tak/takgjennomføring på konstruksjon/bygningsdel eldre enn 40 år. Dersom taket/bygningsdelen på vanninntrengingsstedet har ulik alder legges eldste alder til grunn.
- Skade ved sopp, herunder muggsopp, råte eller bakterier.

- d.** Oversvømmelse eller lekkasje fra akvarium eller vannseng.

- Skade ved sopp, herunder muggsopp, råte eller bakterier.

- e.** Utstrømming fra brannsløkningsanlegg/-apparat

Skader som ikke erstattes:

- Langsom inntrengning av vann i bygning utenfra.
- Sviktende eller mangelfull drenering.
- Drensledning.
- Pumpe eller ledning for vannbasseng.
- Infiltrasjonsledning, spredeledning og spredegrøft.
- Takrenne, utvendig nedløp og taksluk for innvendig nedløp.
- Tining av utvendig ledning.
- Skader som skyldes sopp, muggsopp, råte og bakterier.
- Tap av gass, vann eller annen væske.
- Skade på gulv eller vegger i våtrom som skal tåle vann.
- Skade på utvendig ledning som ikke er lagt etter stedlige forskrifter.

- Skade som er en naturlig følge av ordinær bruk eller gradvis forringelse.

Se også kap. 6 Sikkerhetsforskrifter.

Spesielt aldersfradrag, se pkt. 4.7 (Aldersfradrag).

3.6 Snø

Selskapet erstatter skader oppstått ved:

- Snøtyngde
- Snøpress
- Ras fra eller på tak

Skader som ikke erstattes:

- Skader som alene rammer takrenner, markiser og snøfangere.
- Skade hvor svak eller feilaktig konstruksjon, eller uriktig montasje er en samvirkende skadeårsak.

3.7 Tyveri, ran og hærverk

Selskapet erstatter skader oppstått ved:

- Skade ved tyveri fra bygning og hærverk i forbindelse med tyveri i bygning.

Skader som ikke erstattes:

- Skade ved tyveri eller hærverk når bygningen eller rommet er åpent for kunder eller publikum, eller når skadevolder i dette tidsrom har latt seg låse inne i bygningen, selv om tyveriet eller hærverket har skjedd utenfor åpningstiden.
- Skade ved tyveri og hærverk begått av ansatte, andre som utfører tjenester/arbeide for sikrede eller som er betrodd nøkler.
- Hærverk begått av beboere, leietakere, husstandsmedlemmer, eller andre som har lovlig adgang til boliglokalene.
- Utgifter til utskifting eller forandring av låser og/eller erstatning av nøkler som ikke er skadet, hvis nøkler eller koder er kommet på avveie.

3.8 Naturskade

Dekkes iht. lov om Naturskade med forskrifter.

3.9 Bruddskade på glass og sanitærporselen

Selskapet erstatter bruddskader på glassruter og sanitærporselen i rom i bolig, i boligens tilhørende lofts- og kjellerrom, i oppgang som bare fører til boliger, i boligselskapets samlingslokaler, egne kontorlokaler og i lokaler som midlertidig ikke er utleid.

Skader som ikke erstattes:

Bygningsglass større enn 10 m2, med mindre det fremgår av forsikringsbeviset at tilleggforsikring er tegnet.

3.10 Andre skader

Andre skader som erstattes:

- Annen plutselig fysisk skade av ytre årsak på forsikrede ting nevnt i forsikringsbeviset enn de som er nevnt tidligere her i dette kapittelet.
- Skade ved at luftfartøy eller deler fra dette faller ned og rammer ting.
- Skade forårsaket av glassbiter eller temperaturfall ved knusing av forsikret rute.

Andre skader som ikke erstattes:

- Skader som består av svinn, svinnsprekker, flekker, riper, avskallinger o. l.
- Skade som er en naturlig følge av ordinær bruk eller gradvis forringelse.
- Skader ved vann, snø, sand o. l. som trenger inn utenfra, med mindre dette skyldes en bygningsskade som er erstatningsmessig.
- Skade ved sprengningsarbeid som utføres på forsikringsstedet.
- Skade som skyldes utilstrekkelig eller sviktende fundamentering, setninger i bygget, jordtrykk, materialfeil, rust, korrosjon eller annen tæring, svak eller feilaktig konstruksjon eller uriktig montasje.
- Skader som skyldes sopp, muggsopp, råte, bakterier, dyr og insekter uansett årsak, med unntak av de skadetilfeller som dekkes i h.h.t. pkt. 16 (Skadedyrforsikring).
- Skade ved kondens og søl.
- Skade som alene rammer mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat.
- Skader som skyldes datavirus, operatørfeil, feilprogrammering, hacking og liknende.
- Skade som skyldes prøving og testing av tingen før overtagelse fra leverandør.
- Skade som leverandør, reparatør eller andre er pliktig til å erstatte i henhold til gjeldende rett, kontrakt, garanti eller annen avtale.
- Skade som alene rammer forbruksmateriell.
- Vind svakere enn storm.

4. Skadeoppgjør og erstatningsberegning - bygning

4.1 Generelt

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene i dette kapittelet.

a. Fullverdi - bygning

Fullverdiforsikret bygning er forsikret for inntil hva det på skadedagen ville ha kostet å gjenoppføre tilsvarende, eller i det vesentlige tilsvarende, bygning på skadestedet (gjenoppføringsprisen). Merknader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, tas ikke med.

Premiegrunnlaget fastsettes av selskapet basert på informasjon fra forsikringstaker og reguleres senere etter prisindeks for bygning eller ved takst.

Tilbygg eller annen forandring som innvirker på bygningens gjenoppføringspris, omfattes av forsikringen og skal meldes til selskapet. Er melding ikke gitt, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom gjenoppføringsprisen slik den ville vært uten forandringen, og slik den er med forandringen (underforsikring).

Omfatter forsikringen bygninger uten spesifikasjon i forsikringsbeviset, gjelder tilsvarende bestemmelse for ikke anmeldt ny bygning.

Selv om det er fullverdiforsikring på bygningen vil det gjøres aldersfradrag i henhold til pkt. 4.7 nedenfor.

b. Fast forsikringssum - bygning

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker. Er forsikringssummen lik gjenoppføringsprisen eller høyere, erstattes hele skaden. Er forsikringssummen lavere enn gjenoppføringsprisen, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og gjenanskaffelsesprisen (underforsikring).

c. Forsikringssum - Maskiner, inventar og løsøre

Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker. Forsikringssummen skal minst tilsvare hva det på skadedagen ville kostet å gjenanskaffe tilsvarende eller i det vesentlige tilsvarende ny ting, gjenanskaffelsesprisen.

Er forsikringssummen lavere enn gjenanskaffelsesprisen, erstattes en så stor del av skaden som svarer til forholdet mellom forsikringssummen og gjenanskaffelsesprisen (underforsikring).

Nyanskaffelser omfattes av forsikringen og verdien av disse tas i sin helhet med ved vurdering av om det foreligger underforsikring. Når nyanskaffelser i avtaleperioden er forsikret gjennom vilkårenes pkt. 2.2 forhøyes forsikringssummen med verdien av disse nyanskaffelsene.

d. Førsterisiko

For poster med oppgitt sum i vilkåret og for poster i forsikringsbeviset betegnet som førsterisiko, erstattes skade etter fradrag av egenandel inntil de oppgitte summer. Underforsikringsbestemmelsene over gjelder ikke.

Selskapet erstatter ikke økte utgifter eller tap som påløper på grunn av forhold som sikrede har ansvaret for.

Se også bestemmelser i Generelle vilkår Skadeforsikring.

4.2 Bygning – Reparasjon/ gjenoppbygging

Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført:

- På samme sted,
- Til samme formål,
- Innen 5 år,
- Av eier, ektefelle/samboer eller livsarvinger beregnes erstatningen etter følgende regler:
- Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til samme, eller vesentlig samme stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen.
- Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, fratrukket verdien etter skaden.
- Del/komponent som står foran utskifting eller riving, erstattes etter sin omsetningsverdi, etter fradrag for kostnadene ved riving/demontering.
- Dersom omsetningsverdien av den nye/reparerte bygning blir større enn bygningens omsetningsverdi før skaden, gjøres det fradrag for den økning som overstiger 40 % av omsetningsverdien før skaden inntraff.
- Ved fastsettelse av bygningens omsetningsverdi skal det tas hensyn til mulige endringer i avkastning, beliggenhet og andre forhold. Nødvendige beregninger baseres på en byggepris tilsvarende gjenoppføringsprisen.

Dersom bygningen blir reparert/gjenoppført

- På annet sted,
 - Til annet formål,
- men ellers tilfredsstillt kravene i opplistingen over, skal erstatningsberegningen gjennomføres med det unntak at fradrag skal gjøres for enhver økning i omsetningsverdien.

Bygninger som ikke har noen omsetningsverdi verdsettes på følgende måte:

Bygningens omsetningsverdi før skaden fastsettes til bygningens gjenoppføringspris med fradrag for verdiforringelse av bygningskomponenter eller deler av komponenter på grunn av elde, bruk og annen fysisk forringelse, samt for ting som står for utskifting, multiplisert med 0,9.

Ved gjenoppføring til samme formål settes omsetningsverdien etter skaden til gjenoppføringsprisen.

Ved gjenoppføring eller reparasjon til annet formål, men ellers tilfredsstillt kravene i opplistingen over, skal økningen av omsetningsverdien ut over 10 % trekkes fra.

4.3 Bygninger - Kontantoppgjør

a. Uten gjenoppføring eller reparasjon

For bygning som ikke repareres/gjenoppføres som angitt fastsettes erstatningsgrunnlaget etter pkt. 4.2 over, men ikke høyere enn til reduksjonen i bygningens omsetningsverdi før skaden. Dersom bygningen ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

b. Bygning som står foran riving / midlertidig bygning som ikke repareres/- gjenoppføres

Erstatningsgrunnlaget er begrenset til verdien av bygningens brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/transport. Det gjøres fradrag for utgiftene ved riving.

4.4 Bygning - Påbud

- Merutgifter ved utbedring eller gjenoppføring settes til forskjellen mellom gjenoppføringsprisen for en bygning tilsvarende den forsikrede med samme størrelse og etasjetall, men utført i samsvar med påbudene, og gjenoppføringsprisen for den forsikrede bygning. Merutgifter ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk, tas ikke med.
- Merutgifter ved grunnundersøkelser og fundamentering, som skyldes påbud gitt som følge av den erstatningsmessige skaden, beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, utført i samsvar med påbudene.

Ved fastsettelse av merutgifter tas ikke med:

- Merutgifter til utgraving eller utsprengning av kjeller.
- Merutgifter som skyldes at bygning gjenoppføres større enn den skadede.
- Tap av nytteareal, som følge av påbud, forhold til den skadede bygning.

Utbedring/gjenoppføring må være avsluttet innen 2 år etter skadedagen, og erstatningen forfaller først til betaling når skaden er utbedret.

4.5 Bygning - Prisstigning

Prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon, gjenoppføring eller gjenanskaffelse har skjedd eller normalt kunne ha skjedd.

Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden for øvrig og er begrenset til 10 % av erstatningen for hver skadet ting etter skadedagens prisnivå.

I beregningen gjøres fradrag for opptjente renter av erstatningen.

Selskapet erstatter prisstigning bare hvis skaden er utbedret innen to år fra skadedagen.

Prisstigningen fastsettes og forfaller til betaling når skaden er utbedret eller er fastsatt ved avtale eller skjønn, og er begrenset oppad til gjennomsnittlig økning i bygningsindeks i perioden fra skaden inntraff til den er utbedret.

Prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon, gjenoppføring eller gjenanskaffelse har skjedd eller normalt kunne ha skjedd.

4.6 Bygning - Husleietap

Erstatning regnes fra skadedagen til reparasjon, gjenanskaffelse/gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd.

Tap av husleieinntekt beregnes på grunnlag av faktiske leieinntekter. For lokaler som eieren selv anvender og for ledige lokaler fra det tidspunkt da de kunne påregnes utleid, ansettes leien etter markedspris. Det gjøres fradrag for innsparte utgifter. Leieinntekt må dokumenteres med kontrakt inngått før skaden oppstod.

I beregningen tas ikke med den del av tapet som skyldes at gjenoppføring eller reparasjon hindres eller sinkes på grunn av:

- Andre forbedringer, utvidelser eller endringer enn slike som skyldes påbud gitt med hjemmel i lov eller offentlig forskrift for utbedring av bygningsskaden. Selskapet svarer ikke for slikt tap som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke var inntruffet.
- Reguleringsvedtak truffet etter skaden.
- Manglende arbeidskraft etter skaden.
- Ufullstendig tingforsikring.
- Manglende finansiering.

I den samlede erstatning for tap av husleieinntekt og prisstigning blir det gjort fradrag for opptjente renter av erstatninger.

4.7 Aldersfradrag

Aldersfradrag gjøres gjeldende i stedet for den avtalte egenandel når aldersfradraget overstiger denne.

Ved kortslutning eller annen elektrisk fenomenskade på mekanisk eller elektrisk innretning, maskin eller apparat, gjøres fradrag med 10 % av skaden for hvert år siden tingen ble tatt i bruk som ny.

Ved bruddskade på utvendige ledninger, inklusive vann- og avløpsledninger under bygningen, tanker og kummer av plast, fiberarmert plast, kobber, messing eller rustfritt stål, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader, herunder oppgravings- og gjenfyllingsutgifter, med 3 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 20 år.

Ved bruddskade på utvendige ledninger, inklusive vann- og avløpsledninger under bygningen, tanker og kummer av annet materiale enn plast, fiberarmert plast, kobber, messing eller rustfritt stål, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader, herunder oppgravings- og gjenfyllingsutgifter, med 5 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 10 år,

Ved bruddskade eller skade ved elektrisk fenomen på varmtvannsbereder, beholder, eller oppvarmingsenhet, gjøres fradrag på grunnlag av de totale reparasjonskostnader med 5 % for hvert hele år utstyret er eldre enn 10 år.

Ved ulik alder på skadede deler legges den eldste delens alder til grunn for hele erstatningsberegningen. Aldersfradrag gjøres i de samlede utgifter.

4.8 Skjønn

Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier, og spørsmål i forbindelse med beregning av husleietap, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller Selskapet krever det.

Skjønnen kan ikke med bindende virkning for partene ta stilling til skadeårsak og andre faktiske forhold som er avgjørende for Selskapets ansvar.

Se for øvrig Generelle vilkår Skadeforsikring.

5. Egenandeler

5.1 Egenandel

I ethvert skadeoppgjør trekkes den avtalte egenandelen fra brutto skadebeløp. Dersom ikke annet fremgår av forsikringsavtalen er egenandelen 10 000 kroner.

Ved naturskade etter lov om naturskadeforsikring, den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet.

Ved skade forårsaket av varme arbeider, jfr. Kapittel 6 sikkerhetsforskrifter, utført av eller for sikrede, fratrekkes en tilleggsegenandel på 10 % av skaden, høyst 150 000 kroner.

Ved tap av fellesutgifter er egenandelen 10 % av lidt tap, minimum egenandel som fremkommer av forsikringsbeviset.

Ved retts hjelp er egenandelen 25 % av de dekningsmessige utgiftene, minimum egenandel som fremkommer av forsikringsbeviset.

Ved erstatningsberegningen gjøres reduksjoner med hjemmel i vilkår eller lov, før fradrag av egenandel.

Har sikrede flere forsikrede ting i selskapet som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes bare en egenandel - den høyeste.

Hvis eiendommen har installert skadeforebyggende løsninger for å forsinke eller redusere mengden av overvann i forbindelse med ekstremnedbør, trekkes ingen egenandel ved overvannskader. Tiltak som gjør at egenandelen bortfaller er tilpassede løsninger for oppsamling av vann i tanker og magasiner, god drenering rundt huset, infiltrasjonsgrøfter og dammer eller tak med beplantning (grønne tak).

6. Sikkerhetsforskrifter

6.1 Generelt

Dersom sikrede ved handling eller unnlattelse forsømmer å overholde sikkerhetsforskriftene eller forsømmer å påse at de overholdes, kan retten til erstatning falle bort eller reduseres, se FAL § 4-8. Det samme gjelder hvis forsømmelsen er gjort av personer som utfører arbeid av ledende art, arbeidsledere, formenn eller av andre som har særlig selvstendig stilling innen virksomheten.

6.2 Drift og vedlikehold

- a. Bygning ment for beboelse skal være bebodd.
- b. De forsikrede ting skal holdes i god driftsmessig stand.
Sikrede skal påse at offentlige forskrifter og leverandørens

eller andres forskrifter for bruk og vedlikehold av tingen overholdes.

- c. Væske- og gassførende installasjoner skal trykk- og tetthetsprøves før de tas i bruk og etter utførte reparasjonsarbeider.
- d. Sikrede skal sørge for tilsyn og vedlikehold av forsikret bygning med tilknyttet utstyr, slik at bygningen kan tåle de påkjenninger som må påregnes.
- e. Yttertak kontrolleres minst 1 gang pr. år for skade, elde og slitasje.
- f. Bygningsluk etterses og rengjøres minst 1 gang i året.
- g. Alt arbeid på elektriske installasjoner og rørinstallasjoner skal utføres av godkjent elektriker/rørlegger (autorisert installatør). Reparasjoner og utskifting av deler av anlegget skal være av en slik kvalitet at det ikke svekker anleggets totale levealder.
- h. Kjøleskap, kaffe- og isbitmaskiner og lignende utstyr som er tilkoblet vann, skal ha automatisk avstenging med føler i områder hvor lekkasje kan oppstå. Leverandørens vedlikeholdsplan skal følges.
- i. Bygninger skal til enhver tid være tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer, med mindre anlegget er sikret på annen måte.
- j. Dersom bygning, deler av bygning og lignende ikke er i bruk, skal det gjennomføres hyppig og regelmessig tilsyn med bygningen, og det skal særlig kontrolleres at dører og vinduer er låst/lukket.
- k. Mangler av enhver art skal repareres i samsvar med gjeldende lover og forskrifter uten ugrunnet opphold. Arbeidet skal utføres av autorisert/godkjent personell. Provisoriske anlegg skal utføres og brukes i samsvar med gjeldende lover og forskrifter.
- l. Gassanlegg skal prosjekteres, installeres, endres, repareres, driftes, vedlikeholdes, innmeldes og kontrolleres som beskrevet i forskrift av 8. juni 2009 nr. 602 med senere utgaver, om håndtering av farlig stoff med tilhørende veiledning og temaveileder utarbeidet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Gjeldende forskrift vil til enhver tid være å finne på www.dsb.no. Gassforbrukende utstyr som hvitevarer, oppvarmingskilder mv. skal installeres, brukes, vedlikeholdes og kontrolleres i henhold til produsentens anvisninger.

6.3 Brann

- a. Offentlige lover, forskrifter og veiledere skal til enhver tid følges. Særskilt nevnes:
 - LOV-2002-06-14-20 om brannvern med forskrifter og veileder. Se www.dsb.no. Pålegg gitt av offentlig brannmyndighet skal også følges.
 - LOV-1929-05-24-4 om tilsyn med elektriske anlegg med tilhørende forskrifter, samt pålegg gitt av det stedlige el tilsyn.
- b. Det skal oppnevnes en person til å forestå det brannforebyggende arbeid, og til å sørge for at bestemmelsene blir fulgt.
- c. De ansatte og beboere skal instrueres om brannforebyggende tiltak, herunder om bruk av slokningsredskaper, hvordan brann varsles og hvordan rømming kan foregå.

- d. Påbudte slokningsredskaper skal finnes på avmerket lett synlig og tilgjengelig plass og i god stand. Slokningsredskaper i bolig skal kontrolleres minst en gang hvert femte år. Slokningsredskaper plassert andre steder skal kontrolleres hvert år. Hvert apparat skal være forsynt med en merkelapp som viser datoen for siste kontroll. Omkostningene ved vedlikehold av slokningsutstyr og oppladning etter bruk/feilutløsning betales av forsikringstaker.
- e. Brannvegger skal tilfredsstillende offentlige krav. Alle åpninger og gjennomføringer skal være sikret slik at veggens brannklasse opprettholdes. Brannløser og brannluker skal holdes lukket. Når det er hensiktsmessig at de holdes åpne, kan dette tillates hvis de har automatisk lukking styrt av røykdetektor. Brannløser og brannluker skal være funksjonsdyktige.
- f. Sprinkleranlegg skal være funksjonsdyktig til enhver tid. Forsikringstaker skal årlig dokumentere sprinkleranleggets slokkekapasitet med rapport fra FG- godkjent kontrollorgan.
- g. Ved bygge-, installasjons-, monterings-, demonterings-, reparasjons-, vedlikeholds- og lignende arbeid hvor det benyttes åpen ild, åpen flamme, oppvarmingsutstyr, varmlufts-, sveise-, skjære-, lodde- og/eller slipeutstyr skal
 - arbeidsstedet og de nærmeste omgivelser være ryddet for brennbart avfall.
 - alt brennbart materiale på og i nærheten av arbeidsplassen være fjernet eller beskyttet.
 - brennbare bygningsdeler være kontrollert og beskyttet
 - åpninger i gulv, vegger og tak være tettet.
 - godkjent slokningsutstyr være plassert lett tilgjengelig på arbeidsplassen (minimum 2 stk. 6 kg ABC-håndslukkeapparat eller brannslange med innvendig diameter minimum 19 mm påsatt vann frem til strålerøret).
 - navngitt brannvakt være til stede under arbeidet, under pauser og minst 1 time etter at arbeidet er avsluttet
 - etterkontroll foretas.

Varme arbeider som foretas utenom faste, spesielt tilrettelagte arbeidsplasser skal bare utføres av personer som har gyldig sertifikat for varme arbeider, utstedt av Norsk Brannvern Forening eller samarbeidende organisasjon i øvrige nordiske land for den type arbeid som skal utføres.

For skade som følge av varme arbeider gjelder særskilte bestemmelser om egenandel, se kapittel 5 (Egenandeler).

- h. For fordamping av restvann etter tining av is er det forbud mot bruk av åpen flamme.
- i. Tekking av tak skal bare utføres av autoriserte firmaer med gyldig ansvarsforsikring.
- j. Det er forbud mot bruk av åpen flamme på nye og tidligere tekkede tak med følgende unntak: 1) dersom det er minst 60 cm avstand til åpninger, gjennomføringer, sluk, gesimser, bordtakbeslag og lignende når takkonstruksjonen består av kun ubrennbare materialer. 2) dersom det er minst 60

cm avstand til åpninger, gjennomføringer, sluk, gesimser, bordtakbeslag og lignende når takkonstruksjonen består av brennbare materialer og det øverste laget er beskyttet med minst 30 mm ubrennbar isolasjon.

- k. Brennbart avfall og avfall som kan være selvantennende skal legges i egnede beholdere av flammebestandig materiale med selvlukkende lokk, eller straks fjernes til betryggende sted.
- l. Avfallsbeholdere skal være plassert på anvist sted i god avstand til bygnings brennbare deler, vinduer eller åpninger. Avstanden fra brennbar yttervegg skal være minst 5 meter og plasseringen skal ikke skje under brennbart tak. Avfallsbeholdere skal under ingen omstendighet plasseres slik at det medfører påtenningsfare, selvantenningsfare eller brannspredningsfare.

6.4 Lynnedslag og elektrisk fenomen

Elektronisk utstyr skal på signal-, tele- og på 230V-400V-siden være beskyttet mot overspenning, netstøy samt mot variasjon/brudd i nettspenningen.

På 230V-400V-siden skal det være installert grovvern i nærliggende sikringstavle for utstyret og eksternt finvern (pluggbart vern) ved den enkelte utstyrsenhet. På signal- og telesiden skal det være installert vern på tele- og signalkabler ved den enkelte utstyrsenhet.

Jording skal være utført etter leverandørens anvisning og i samsvar med retningslinjer gitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

6.5 Vann, væske og frostskafer

- a. Bygningen skal holdes tilstrekkelig oppvarmet for å unngå frostskafer, og ved fraflytting eller fravær mer enn 30 dager skal rørledning med tilknyttet utstyr nedtappes i tillegg.
- b. Dersom bygning, deler av bygning og lignende ikke er i bruk, skal det sørges for at hovedstoppekran er stengt.
- c. Alle takrenner, nedløp og utvendige sluk skal renses minst vår og høst samt holdes under oppsyn ved større nedbørsmengder.
- d. Tanker skal være utstyrt eller forsynt med slik anordning som reduserer faren for sprekkdannelse som følge av overtrykk.
- e. Utvendig ledning skal legges i samsvar med offentlige- og stedlige forskrifter.
- f. Gulv og vegger i våtrom (vaske-, bad- og dusjrom og lignende) skal være vanntett utført og legges i samsvar med offentlige forskrifter og bransjenormer.
- g. Avløp for væske skal ha en utførelse som sikrer fullstendig drenering av væsken.
- h. Varer og løsøre i rom på bakkenivå/kjeller må lagres min. 10 cm over gulv.

6.6 Snø

Sikrede skal sørge for å jevnlig måke snø av tak, balkong, terrasse, veranda og lignende på forsikret bygning for å unngå skade.

Bygningen skal tilfredsstillende de lastkrav iht. bygningslovgivningen som gjaldt da bygget ble bygget.

Når store nedbørsmengder er varslet og snøbelastningen allerede er høy, må tiltak iverksettes umiddelbart.

6.7 Tyveri, ran og hæververk

Ytterdører og dører fra fellesareal skal være låst. Dører som ikke er offentlig godkjent rømningsvei skal ha FG-godkjent lås. Nøkler må aldri bli i låsen. Vinduer og øvrige åpninger skal være lukket og sikret. Ytterdører, vinduer og andre åpninger skal være sikret i henhold til det beskyttelsesnivå (beskyttelsesklasse B1, B2 eller B3) som er angitt i forsikringsbeviset når dette er spesielt nevnt.

Nøkler, adgangskort, koder og lignende skal ikke være merket med navn eller adresse. Når de ikke er i bruk skal de være godt beskyttet og gjøres utilgjengelig for uvedkommende.

Hvis nøkler eller koder kommer på avveie skal det omgående trefes relevante tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får adgang. Nøkler/koder skal oppbevares utenfor forsikringsstedet eller i låst FG-godkjent sikkerhetskap forsynt med FG's merke eller ved at betrodd person bærer den på seg. Skapet skal være boltet fast til gulv eller vegg i henhold til produsentens monteringsanvisning.

Fra og med den dag ansatt/styremedlem slutter i virksomheten, skal virksomheten sikre at utleverte nøkler/koder ikke fortsetter å gi vedkommende adgang til virksomhetens lokaler, eiendom eller andre ting som eies/leies av virksomheten.

Før næringslokaler forlates skal det kontrolleres at uvedkommende ikke befinner seg i bygningen.

Tenningsnøkkel til gressklipper eller annen arbeidsmaskin skal oppbevares på et sted som ikke er tilgjengelig for uvedkommende, og når arbeidsmaskinen ikke er i bruk skal den, hvis mulig, være avlåst. Tilhengere skal være sikret med kulelås.

6.8 Programvare og data

Programvare

For installerte operativsystemer og andre programmer skal det være tilgjengelig original eller sikkerhetskopi. Disse skal være maskinelt lesbare. Sikkerhetskopi av programvare skal oppdateres for hver programversjon.

Data

Det skal være tilgjengelig sikkerhetskopi av data lagret på eksternt datamedium. Nødvendig underlag for rekonstruksjon skal oppbevares. Sikkerhetskopi av data skal være maskinelt lesbar og tas minst annenhver arbeidsdag.

Logg for sikkerhetskopiering av programvare og data skal være tilgjengelig. Loggen skal bekrefte at kopi er identisk med original. Sikkerhetskopier skal oppbevares utenfor forsikringsstedet i annen bygning eller i låst dataskap. Skapet skal tilfredsstillende krav til

brannsikkerhet ifølge NT FIRE 017- 120 Data. Nøkler og koder skal oppbevares utilgjengelig for uvedkommende.

6.9 Fellesutgifter

Det er en forutsetning for utbetaling av erstatning at utestående premie for dette produktet er betalt av forsikringstaker.

Forsikringstaker plikter å begrense sitt tap. Hvis mislighold fører til konstatert tap, skal boligselskapet søke å inndrive sitt krav mot skyldneren personlig. Dersom forsikringstaker får dekket hele eller deler av sitt tap som tidligere er erstattet av forsikringsselskapet, skal dette refunderes.

Boligselskapet plikter å opplyse forsikringsselskapet om restanser med en gang disse overskrider 6 måneders felleskostnader pr. leilighet.

6.10 Katastrofedekning

I tillegg til øvrige forskrifter om brann gjelder disse forskriftene:

- Minst en røykvarsler plassert slik at den høres tydelig på soverom når dører er lukket.
- Husbrannslange eller 6 kg ABE-pulverapparat som kan benyttes i alle rom.

6.11 Underslag

Forsikringen gjelder under forutsetning av at regnskaper med videre blir ført og revidert i overensstemmelse med god regnskapsskikk.

Sikrede plikter straks å gi selskapet melding om forholdet dersom en person som omfattes av forsikringen beviselig har begått en forbrytelse som faller inn under vilkårene for underslagsforsikringen, selv om sikrede ikke gjør krav på erstatning fra selskapet.

Sikrede plikter straks å melde forbrytelser som faller inn under vilkårene for underslagsforsikringen til påtalemyndigheten. Forsømmes det, bortfaller retten til erstatning fra selskapet.

7. Tap av felleskostnader

7.1 Tap av Felleskostnader

Hva forsikringen omfatter:

Forsikringen dekker økonomisk tap som forsikringstaker får ved mangelfull oppfyllelse av andelseiere/seksjonseieres plikt til å betale felleskostnader.

Med felleskostnader menes boligselskapets felles finansieringskostnader som renter og avdrag på fellesgjeld, forsikring, vedlikeholdskostnader og andre driftsutgifter som strøm, avgifter etc. som fordeles på antall eiere som fast kostnad pr. måned.

Med tap menes differansen mellom dokumentert restanse for felleskostnader fratrukket inndrevet restanse for felleskostnader i forsikringsperioden.

Samlet erstatningsplikt er begrenset til 36 måneders tap av felleskostnader pr. misligholder, regnet fra første måneden tapet oppsto. Videre begrenses erstatningsplikten til maksimum 20 % av de totale årlige felleskostnadene for boligselskapet forrige regnskapsår. Begrensningen gjelder erstatningskrav over 4 G. Erstatningen etter forsikringen kommer først til utbetaling når sikrede fullt ut har benyttet seg av de innkreivingsmuligheter som vedtekter/forskrift eller annen lov gir hjemmel for.

Erstatningen utgjør differansen mellom oppstått tap og innkrevet beløp fra inndrivelse via vedtekter/lov/forskrift.

Hva forsikringen ikke omfatter:

- Tap som oppstår som følge av force majeure, eller annen erstatningsmessig skade etter dette vilkåret.
- Tap av felleskostnader forfalt før forsikringens ikrafttreden.

8. Ansvarsforsikring

8.1 Hva ansvarsforsikringen omfatter

Forsikringen omfatter sikredets rettslige erstatningsansvar for skade, jfr. pkt. 8.1.a, som er voldt under utøvelse som eier av og som byggherre for rehabilitering og ombygging av den forsikrede eiendom.

- a. Med sikrede menes boligselskapet representert ved sitt lovlig valgte styre. Den enkelte andelseier/seksjonseier er ikke å anse som sikret.

Med skade forstås personskade eller tingskade:

- Personskade ansees inntruffet når en person skades, påføres sykdom eller dør.
- Tingskade ansees inntruffet når løssøre (herunder dyr) eller fast eiendom skades eller går tapt på annen måte, eller når elektronisk lagret informasjon forvanskes eller går tapt på annen måte.

Økonomisk tap påført tredjemann som følge av en dekningsmessig skade regnes som del av denne, også når den dekningsmessige skade ikke overstiger egenandelen.

- b. Skaden må være konstatert av sikrede eller av skadelidte i løpet av forsikringstiden.

Skaden blir å henhøre til den forsikring som gjaldt da skaden først ble konstatert.

Alle skader som skyldes samme begivenhet regnes som ett skadetilfelle og henføres til det tidspunkt første skade ble konstatert.

8.2 Forsikringen omfatter ikke ansvar

- a. Som sikrede har påtatt seg å bære og som går utover det som følger av alminnelige rettsregler, det vil si ethvert ansvar som alene bygger på garanti, kontrakt, løfte, tilsagn eller annen avtale inngått før eller etter at skaden er konstatert.
- b. For skade på ting, (jfr. pkt. 8.1.b, pkt. 2) som sikrede har til leie, lån, bruk og oppbevaring.
- c. For forurensning av luft, vann eller grunn, eller skade som følger av dette. Som forurensning regnes også støv, støy, larm, lukt, lys og bestråling.
- d. Forsikringen omfatter likevel skader hvor årsaken til forurensningen er plutselig og uforutsett, jfr. dog kravene om forholdstiltak i pkt. 8.3.a "Tank for oppbevaring av brannfarlig væske og andre kjemikalier - Sikkerhetsforskrift".
- e. Ved dekningsmessig forurensningsskade omfatter forsikringen også utgifter til opprydding pålagt av offentlig myndighet. Opprydding på egen eiendom, eiendom eid av mor-/datterselskap, eller eiendom som sikrede driver eller disponerer, dekkes ikke.
- f. For personskade i forbindelse med bruk, behandling eller sanering av bygning eller ting som inneholder asbest.
- g. For personskade som rammer sikredes ansatte når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.
- h. For tingskade oppstått ved gravings-, spuntings-, sprengnings-, pelings-, piggings- og rivingsarbeid, ras eller jordfor-skyvning. Som sprengning regnes også bruk av ekspanderende masse.
- i. Som byggherre for bygging av nye bygg eller utvidelser av eksisterende bygningsmasse.
- j. Som eier, fører eller bruker av motorkjøretøy (herunder truck og arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri), luftfartøy, seilbåt eller motordrevet fartøy. Se dog pkt. 13.
- k. For ærekrenkelses eller oppreisning, herunder etter Lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning, §§ 3-5 og 3-6, eller for bøter o.l. (herunder «Punitive Damages» eller «Exemplary Damages»).

8.3 Sikkerhetsforskrifter

Følger ved overtredelse av sikkerhetsforskrift og andre persons handling med virkning for sikrede, se pkt. 6.1.

- a. Tank for oppbevaring av brannfarlig væske og andre kjemikalier - Sikkerhetsforskrift
Følgende sikkerhetsforskrifter om regelmessig kontroll av og forsvarlig oppsamlingskum for tanker (herunder andre beholdere) til oppbevaring av brannfarlig væske og andre kjemikalier gjelder:

- Nedgravde tanker
Nedgravde tanker skal kontrolleres jevnlig (korrosjonsan-grep kontrolleres i rengjort tank og veggtykkelse måles) og tank inklusive rørledninger tetthetsprøves med påtrykket luft eller vakuuum:
 - første kontroll utføres senest 15 år etter at tanken var ny, og deretter senest hvert 5. år.
 - rekondisjonerte tanker kontrolleres første gang senest 10 år etter rekondisjonen, og deretter senest hvert 5. år.

Tanker der veggtykkelsen er redusert med 50% eller mer kan ikke rekondisjoneres.

Tilstands- og kvalitetskontrollen inklusive målte veggtykkelser skal dokumenteres skriftlig.

For visse tanktyper kan kontroll alternativt gjennomføres ved slikt system for automatisk lekkasjeovervåking som vist til i Forskrift av 19. mars 1991 nr. 210 om tiltak for å hindre lekkasje fra nedgravd tank for brannfarlig væske klasse A (Direktora-tet for brann- og eksplosjonsvern), og Forskrift av 31. januar 1997 nr. 102 om tiltak for å motvirke fare for forurensning fra nedgravde oljetanker (Statens forurensningstilsyn, Oljevern-avdelingen).

- Overgrunns oppbevaringstanker
Stasjonære overgrunns oppbevaringstanker skal være sikret med forsvarlig oppsamlingskum eller annet effektivt oppsamlingsarrangement for lekkasjer i henhold til Forskrift av 7. desember 1982 nr. 1949 om tiltak for å hindre spill eller lekkasje fra stasjonære utendørs overgrunnstanker for oppbevaring av brannfarlig væske (Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern).
- b. Varme arbeider
Ved bygge-, installasjons-, monterings-, reparasjons- og ved- likeholdsarbeider hvor det benyttes åpen ild, oppvarming, sveise-, skjære-, lodde-, og slipeutstyr skal arbeidet utføres i henhold til instruks som er gjengitt i pkt. 6.3.g).
- c. Sikring mot sprengningsskader
Ved sprengningsarbeider på forsikringsstedet skal boligsel- skapet forsikre seg om at den som forestår sprengningen har gyldig sprengningssertifikat og ansvarsforsikring som tilsvarer kravene i Norsk Standard (NS) 8405 pkt. 10.2, NS 8406 pkt. 9 eller NS3431 pkt.19.2, da denne forsikring ikke dekker entreprenørens ansvar som skal være dekket etter nevnte standarder.

8.4 Forsikringssum

Hvis ikke annet er avtalt, er forsikringssummen begrenset til 10 millioner kroner ved hvert skadetilfelle.

8.5 Egenandel

Hvis ikke annet er avtalt, er sikredes egenandel 10 000 kroner ved hvert skadetilfelle. Er høyere egenandel valgt, vil den for-

høyede egenandelen gå foran egenandeler anført i vilkåret.

8.6 Sikredes plikter ved skadetilfelle

Skade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes til Selskapet uten ugrunnet opphold.

Når erstatningskrav er reist mot sikrede plikter sikrede:

- omgående å gi Selskapet alle opplysninger av betydning for sakens behandling på egen bekostning å utføre de undersøkelser og utredninger Selskapet finner nødvendig, samt å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Hvis sikrede uten Selskapets samtykke innrømmer erstatningsplikt eller forhandler om erstatningskrav, er dette ikke bindende for Selskapet.

Skade som kan ventes å føre til erstatningskrav, skal meldes til Selskapet uten ugrunnet opphold.

8.7 Behandling av erstatningskrav

- a. Når erstatningskrav som omfattes av forsikringen overstiger den avtalte egenandel, tilligger det Selskapet å:
 - utrede om erstatningsansvar foreligger.
 - forhandle med kravstilleren.
 - om nødvendig prosedere saken for domstolene.
- b. Selskapet betaler sine egne omkostninger ved avgjørelse av erstatningsspørsmålet, selv om forsikringssummen derved overskrides.

Hvis erstatningskravet og/eller grunnlaget for dette dels omfattes av forsikringen og dels faller utenfor, fordeles omkostningene etter partenes økonomiske interesse i saken.

Er Selskapet villig til å forlike saken eller stille forsikringssummen til disposisjon, svares det ikke for omkostninger som senere påløper.

Selskapet betaler den delen av erstatningen som overstiger egenandelen. Selskapet har rett til å betale enhver erstatning direkte til skadelidte.

8.8 Regress

Har sikrede oversittet 1-årsfristen for å gi melding om forsikringstilfellet til Selskapet (jfr. FAL § 8-5, 1. ledd), har Selskapet rett til regress mot sikrede i de tilfellene hvor Selskapet har utbetalt erstatning direkte til skadelidte.

9. Katastrofedekning hjem/innbo

9.1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for forsikringstaker. Forsikringstaker er boligselskapet som er oppgitt i forsikringsbeviset.

9.2 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen gjelder forsikringstakers utgifter til opprydning, tømning, sanering og bortkjøring av skadet innbo etter brann og naturskade i uforsikret boenhet når beboer ikke er i stand til å forestå dette selv.

Samlet forsikringssum er 30 000 kroner pr. boenhet og totalt 150 000 kroner pr. forsikringsår for alle uforsikrede boenheter i boligselskapet.

Selskapet svarer for brann: Forsikringen gjelder for skade ved

- Brann, dvs. ild som er kommet løs
- Plutselig nedsoting
- Eksplosjon

Unntatt er:

- Svi- og gnistskader som ikke skyldes brann.
- Selskapet svarer ikke for ting som med hensikt er utsatt for påvirkning av varme og heller ikke for sviskade ved gnister og glør fra ildsted eller ved tobakksrøyking eller lignende.
- Sprekker og setninger som skyldes en serie med sprengninger.

10. Underslagsforsikring

10.1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for den virksomhet som er nevnt i forsikringsbeviset og omfatter alle styremedlemmer og varamedlemmer.

10.2 Når gjelder forsikringen

Forsikringen gjelder for det tidsrom som fremgår av forsikringsbeviset og omfatter tap som er forårsaket av handlinger foretatt i forsikringstiden.

Selv om handlingen er foretatt i forsikringstiden, omfatter forsikringen ikke handlinger som har tjent til å dekke tap som allerede var oppstått da forsikringstiden begynte.

10.3 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen dekker sikredes økonomiske tap som skyldes:

- Underslag
- Tyveri
- Bedrageri
- Utroskap
- Dokumentfalsk
- gjort av de personer som omfattes av forsikringen, jfr. pkt. 8.1.

10.4 Hva forsikringen ikke omfatter

- Tap som er forårsaket av handlinger foretatt mer enn 2 år før tapet meldes.
- Tap som skyldes straffbare handlinger som er begått etter at sikrede oppdaget forsikringstilfellet, med mindre det godtgjøres at sikrede ikke kunne forhindre tapet. Det samme gjelder dersom grov uaktsomhet fra sikredes side er årsak til at forsikringstilfellet ikke ble oppdaget.
- Tap hvor forholdet ikke blir meldt til påtalemyndigheten.

10.5 Forsikringssum

Forsikringssummen er 400 000 kroner om ikke annet er avtalt og angir maksimal erstatningsplikt for det samlede tap som sikrede er påført i hvert skadetilfelle og totalt i forsikringsperioden.

Det betraktes som ett skadetilfelle i relasjon til forsikringssum og egenandel når samme eller flere personer i samarbeid foretar flere handlinger som selskapet svarer for, selv om handlingene er fortatt i forskjellige forsikringsår. Dersom forsikringssummen blir forhøyet i tiden mellom første og siste handling, er ansvaret begrenset til den forsikringssum som var avtalt da handlingen ble begått.

10.6 Hvordan krav fremsettes og behandles

Skademelding

Får sikrede mistanke om eller kjennskap til uredelighet som kan medføre tap, plikter sikrede uten ugrunnet opphold å gi skriftlig melding til selskapet.

Fremmes det erstatningskrav, plikter sikrede på egen bekostning å dokumentere tapet, samt legge frem bøker, regnskap og andre dokumenter og opplysninger. Sikrede plikter også om nødvendig å møte ved forhandlinger eller rettergang.

Anmeldelse til påtalemyndighet

Fremmes krav i henhold til forsikringsavtalen, skal sikrede straks melde forholdet til påtalemyndigheten.

Sikredes plikt til å avverge og begrense skade

Har sikrede kjennskap til at en person som omfattes av forsikringen har foretatt handlinger som har medført, eller som kan ventes å medføre tap for sikrede, plikter sikrede å ta forholdsregler med sikte på å begrense skadevirkningene og å avverge ytterligere tap, jfr. FAL § 4-10.

Beregning og utbetaling av erstatning

Så lenge det offentliges behandling av en eventuell straffesak ikke er avsluttet, kan ingen erstatning kreves utbetalt.

Ved beregningen av tapet skal det gjøres fradrag for beløp sikrede kan motregne overfor den som har begått handlingen.

10.7 Regress

Sikrede plikter å fremsette regresskrav overfor den skyldige for eget udekket tap og selskapets erstatningsutbetaling, samt å holde selskapet løpende orientert om sakens utvikling. Det innfordrede beløp fordeles forholdsmessig mellom sikrede og selskapet.

11. Styreansvarsforsikring

11.1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringstaker

Forsikringstaker er den som er oppgitt i forsikringsbeviset.

Sikrede

Som sikrede anses styremedlemmer og varamedlemmer i det boligselskapet som er nevnt i forsikringsbeviset.

11.2 Hva forsikringen kan omfatte

Forsikringen omfatter krav om personlig betalingsansvar rettet mot den sikrede for dennes opptreden i egenskap av styremedlem såfremt sikrede er erstatningsansvarlig for krav som gjelder ren formueskade og kravet er hjemlet i lov eller forskrift.

Med ren formueskade forstås økonomisk tap som ikke er oppstått som følge av skade på person eller ting.

Forsikringen omfatter bare ovenfor angitte krav:

- a. Som fremsettes mot den sikrede eller forsikringstaker i forsikringsperioden eller i den eventuelt forlengede konstateringsperioden, jfr. pkt. 11.3.
- b. Som fremsettes senere enn det som følger av forrige punkt, forutsatt at den sikrede eller forsikringstaker rapporterer kjennskap til skade eller forhold der det er rimelig grunn til å tro at erstatningskrav kan bli fremsatt. Rapport må være mottatt av selskapet innen utgangen av forsikringsperioden eller i den eventuelle forlengede konstateringsperioden.

11.3 Forlenget konstaterings- periode ved likvidasjon og oppsigelse

Dersom selskapet eller forsikringstaker ikke fornyer avtalen kan forsikringsdekningen utvides i henhold til forsikringsvilkårene for krav som fremsettes under den forlengede konstateringsperioden, men som har sitt utspring i handling eller unnløse før ordinær forsikringsperiode utløper.

Selskapet avgjør om utvidet oppdagelsesperiode skal innvilges. Utvidet dekning kan bare innvilges dersom selskapet får skriftlig melding om dette og tilleggspremien er betalt innen 30 dager etter utløp av ordinær forsikringsperiode.

11.4 Hva forsikringen ikke omfatter

- a. Krav som følger av skade som sikrede selv har forårsaket ved forsett, eller der den forsikrede forsettlig har overtrådt lov eller forskrift.
- b. Krav som følger av at den sikrede har påtatt seg konsulentoppdrag og lignende eller opptrådt som rådgiver for forsikringstaker mot særskilt godtgjørelse ut over ordinært honorar eller lønn.
- c. Krav som følge av skade eller handling som har medført skade og som den sikrede kjente til eller burde kjent til ved inngåelsen av forsikringsavtalen.
- d. Krav som følger av miljøskade eller brudd på miljølovgivningen.
- e. Bøter, dagmulkt og lignende.

11.5 Forsikringsbeløpet

Forsikringsgivers samlede erstatningsansvar etter denne forsikring er begrenset til 10 millioner kroner. pr. skadetilfelle og totalt i forsikringsperioden.

Dersom kravet fremsettes etter at forsikringen er opphørt, men rapport som nevnt i pkt. 11.2 b) er sendt selskapet i tide, vil en ved skadeoppgjør legge til grunn forsikringsbeløpet for det tidspunkt da selskapet første gang mottok rapport om forholdet.

Dersom flere krav rettes mot en eller flere av de sikrede, eller flere krav rettes mot en av de sikrede og kravet bygger på vesentlig samme grunnlag er disse å betrakte som én skade.

11.6 Egenandel

Det trekkes ingen egenandel.

11.7 Melding om skade

Når den forsikrede eller forsikringstaker mottar eller får kjennskap til skade eller forhold der det er rimelig grunn til å tro at erstatningskrav kan bli fremsatt, skal dette uten ugrunnet opphold meldes til selskapet, jfr. FAL § 8-5.

Enhver av de sikrede har rett til å anmelde skaden.

11.8 Feilaktige eller ufullstendige opplysninger

Premie og forsikringsvilkår er basert på de opplysninger som fremlegges ved tegning av forsikring eller ved fornyelsen av denne.

Har den sikrede unnlatt å gi opplysninger eller gitt opplysninger som han eller hun innså eller burde innsett var feilaktige eller ufullstendige, vil forsikringen helt eller delvis ikke dekke krav som grunner på eller er en følge av handling eller forhold som det er unnlatt å gi, eller gitt feil opplysninger om.

Begrensningen i annet ledd gjelder bare for den sikrede som har unnlatt å gi eller har gitt feil opplysninger.

11.9 Endrede forhold og fareøkning

Endres de forhold som ligger til grunn for forsikringen, og kan forandringen øke risikoen for skade, skal den sikrede uten ugrunnet opphold gi melding om dette til selskapet. Unnlater den sikrede å gi sådan melding, vil forsikringsgivers ansvar begrenses til det som ville ha vært tilfellet om risikoen ikke hadde endret seg.

11.10 Forsikringstid og fornyelse av forsikringen

Forsikringen gjelder for den periode som er oppgitt i forsikringsbeviset.

12. Rettshjelpsforsikring

12.1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for det boligselskapet som er nevnt i forsikringsbeviset.

12.2 Når forsikringen gjelder

Utgifter selskapet svarer for:

- Når sikrede er part i en tvist, dekker forsikringen nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner.
- Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, dekkes bare når utgiftene på forhånd er godkjent av selskapet. Utgifter til vitner dekkes bare ved hovedforhandlinger og bevisoptak. Idømte saksomkostninger dekkes ikke. Rettsgebyr i ankeinstans dekkes heller ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler. Tilkjente saksomkostninger går til fradrag, med mindre sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.
- Inngås forlik ved at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra selskapet dersom det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine saksomkostninger. Uten slik godkjennelse, går tilkjente saksomkostninger til fradrag i erstatningen.

Utgifter selskapet ikke svarer for:

- Tvist som har sammenheng med sikredes næringsvirksomhet.
- Tvist som alene hører inn under namsmyndighetene, med mindre det dreier seg om tvist i husleieforhold.
- Tvist som gjelder inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandlinger dersom sikrede er konkurs eller akkordskyldner.
- Tvist som gjelder motorkjøretøy, arbeidsmaskin med eget fremdriftsmaskineri eller når sikrede er part i egenskap av eier, fører eller bruker av slik. Forsikringen dekker likevel

tvist som gjelder motorkjøretøy som ikke omfattes av bilansvarsloven, dvs. kjøretøy som ikke er bygd for større fart enn 10 km/t, og som er vanskelig å endre til større kjørefart.

- Straffesak, ærekrenkessak og erstatningskrav i slike saker, samt sak om erstatningsplikt etter skadeserstatningsloven § 3-3 (visse personlige krenkinger) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred).
- Ekspropriasjonssak eller skjønnsak hvor sikrede søker å erverve rettighet over annen eiendom.
- Tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Dog dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt ut utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning.
- Tvist hvor sikrede er part i styre eller styremedlem.

12.3 Forsikringssum

Med mindre annet fremgår av forsikringsbeviset, er selskapets samlede erstatningsplikt for hver tvist begrenset til 5 G (G = grunnbeløpet i folketrygden).

Dette gjelder selv om det er flere parter på hver side, og også om partene eller den/ de sikrede har rettshjelpsforsikring i flere selskap.

En tvist er ikke å anse som flere tvister selv om saken består av flere individuelle spørsmål som fremmes i flere saksanlegg. Selskapets ansvar er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av Selskapet på forhånd.

12.4 Skadeoppgjør

Dersom sikrede vil søke erstatning under rettshjelpsforsikringen, må selskapet underrettes snarest mulig og senest et år etter at advokat er engasjert.

Underretning skal skje skriftlig. Dersom advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandlingen eller for særdomstol, regnes fristen fra det tidspunktet hvor den offentlige forvaltningsbehandlingen er fullt utnyttet eller saken bringes inn for de alminnelige domstoler.

Sikrede velger selv advokat som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.

Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp mest mulig og bære selv omkostninger forårsaket uten rimelig grunn. Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan selskapet kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.

Selskapet skal bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves dekket under forsikringen. Sikrede skal informere om hvilke utgifter som har påløpt under eventuell behandling i særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.

Ved krav om oppgjør har selskapet rett til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær.

Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening. Det kan kreves at sikrede begjærer salæret fastsatt av retten i henhold til tvistelovens § 3-8.

13. Motorvognforsikring

13.1 Hvem forsikringen gjelder for

- a. Ansvarsforsikringen for fører av arbeidsmaskin gjelder for den som er nevnt i beviset og enhver rettmessig bruker/ fører av arbeidsmaskinen.
- b. Førerulykkesforsikringen gjelder for rettmessig fører og dennes passasjerer som befinner seg på eller er i arbeid tilknyttet motorvognen/arbeidsmaskinen tilhørende bolig-selskapet.

Føreren og eventuelle passasjerer er å anse som forsikret, og erstatningen tilfaller disse eller deres etterlatte.

Ved død utbetales forsikringssummen til ektefelle/samboer som begunstiget. Begunstigelsen bortfaller:

- Når det er avsagt dom for, eller er gitt bevilging til, separasjon eller skilsmisse, selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig, eller
- Ved oppløsning av ekteskap/partnerskap i henhold til ekteskapslovens kapittel 4, eller
- Hvis kriteriene for å være regnet som samboer ikke er oppfylt.

Med samboer menes person som den forsikrede lever sammen med i ekteskapsliknende forhold hvis det fremgår av Folkeregisteret at vedkommende har hatt samme bopel som forsikrede de siste 2 år, eller vedkommende har felles bopel og felles barn med forsikrede.

Dette gjelder likevel ikke dersom det når forsikringstilfellet inntraff, forelå forhold som var til hinder for at ekteskap kan inngås.

Et samboerforhold anses opphørt ved utløpet av den dagen partene flytter fra hverandre selv om det ikke er sendt melding om ny adresse til Folkeregisteret.

Det er ikke adgang til å oppnevne begunstiget eller å overdra, pantsette eller på annen måte å stille et krav som sikkerhet for gjeld.

Forsikringen omfatter ikke passasjer som er med arbeidsmaskinen mot betaling.

13.2 Når forsikringen gjelder

Ansvarsforsikringen gjelder for person- og tingskader innenfor Bilansvarslovens regler som følge av bruk av den forsikrede motorvognen.

Forsikringen gjelder i Norden.

13.3 Hva forsikringen omfatter

a. Ansvarsforsikring

Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar etter Bilansvarsloven med ubegrenset beløp for personskade og med inntil 100 millioner kroner ved skade på ting.

Dersom erstatningsansvaret ved bruk av arbeidsmaskinen faller utenfor Bilansvarsloven, men kan ilegges etter alminnelige erstatningsregler, omfatter forsikringen slik erstatningsansvar med inntil 10 millioner kroner pr. skadetilfelle og samlet pr. år. Ansvar etter alminnelige erstatningsregler omfatter ikke ansvar etter Lov om vegfraktavtaler.

Skade på gods som blir ført med arbeidsmaskinen dekkes ikke utover bilansvarslovens bestemmelser.

Forsikringen omfatter ikke skader etter lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (Naturmangfoldloven).

b. Fører og Passasjerulykkesforsikring

Forsikringen omfatter ulykkeskade som rammer forsikrede. Med ulykkeskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig, ytre fysisk begivenhet - ulykkestilfelle - som inntreffer i forsikringstiden.

Selskapet dekker ulykkeskade på fører og passasjer som rettmessig befinner seg i eller ved arbeidsmaskinen, når arbeidsmaskinen eller tilkøpet tilhenger/utstyr er den direkte årsak til skaden.

13.4 Hva forsikringen ikke omfatter

a. Ansvarsforsikringen

Ved rettslig ansvar utover Bilansvarsloven dekker selskapet ikke:

- Personskade som rammer noen som er ansatt hos sikrede, når skaden er forårsaket i arbeidsforholdet.
- Skade som oppstår ved kjøring på avsperrt område (bane eller landevei) ved deltakelse i eller trening til hastighetsløp eller fartsprøver, eller ved annen kjøring på slike steder, selv om det ikke måles hastighet under kjøringen.
- Skade som rammer personer som befordres med arbeidsmaskinen.
- Skade på gods som blir ført (fraktet/transportert og liknende) med arbeidsmaskinen.
- Ansvar som sikrede har påtatt seg å bære, og som går utover det som følger av alminnelige rettsregler.

Det vil si et hvert ansvar som alene bygger på garanti, kontrakt, løfte, tilsagn eller annen avtale inngått før, eller etter at skaden er konstatert.

Forsikringen omfatter likevel sikredes ansvar for skade påført tredjemann i henhold til bestemmelser om regulering av erstatningsansvar i standardkontrakt som er utarbeidet av partenes bransjeorganisasjoner.

- Utgifter, omkostninger eller tap knyttet til oppfyllelse av sikredes kontrakt (dvs. avtalt ytelse, leveranse, arbeid, entrepris eller liknende), herunder:
- Skade på sikredes leveranse, arbeid eller entrepris når skaden inntreffer før overlevering eller skyldes feil eller mangel som forelå ved overleveringen.
- Verdireduksjon, prisavslag eller tap på grunn av mangelfull, forsinket eller uteblitt oppfyllelse av kontrakten.
- Omkostninger til hel eller delvis omgjøring av sikredes kontrakt, eventuelt verdien av denne dersom omgjøring ikke skjer, eventuelt utføres av andre.
- Ansvar sikrede må bære fordi sikrede har gitt avkall på sin rett til regress.
- Ansvar overfor egen familie. Det vil si sikredes foreldre, barn, søsken og deres ektefeller eller samboere, samt sikredes ektefelle eller samboer. Hvis forsikringen er tegnet av et firma, dekkes ikke ansvar overfor innehaverne og deres familie.
- Ansvar overfor forsikringstakers-/sikredes mor/datterselskap eller overfor selskap eller virksomhet:
 - i samme konsern som forsikringstaker, jfr. lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper, §§ 1-3 og 1-4.
 - hvor eierinteressene i forsikringstaker og skadelidtes selskap er de samme med 50 % eller mer.
 - hvor forsikringstaker, én eller flere av de sikrede, eller deres familie har mer enn 50 % eierinteresse eller bestemmende innflytelse.
- Til familie regnes sikredes foreldre, barn, søsken og deres ektefeller eller samboere, samt sikredes ektefelle eller samboer. Med samboer menes person som sikrede lever sammen med i ekteskapsliknende forhold som har vedvart de siste 2 år.
- som disponeres eller drives av forsikringstaker, eller en av de sikrede.
- Ansvar for skade på ting (herunder fast eiendom og dyr) som tilhører en annen, men som sikrede selv – eller noen på sikredes vegne – har til leie, lån, bruk eller oppbevaring.
- Ansvar for straffebøter eller oppreisning etter lov om Skadeserstatning § 3-5.

b. Fører og passasjerulykkesforsikringen:

Selskapet dekker ikke:

- Skade på sinnet alene, f.eks. sjokk – uten at det samtidig er oppstått legemsskade. Psykiske skader dekkes bare når det samtidig er oppstått en fysisk skade som medfører livsvarig og erstatningsmessig medisinsk invaliditet.
- Skade som anses å skrive seg fra annen sykdom eller sykkelig tilstand/disposisjon.
- Skader som utelukkende virker vansirende samt tannskader.
- Følgende sykdommer eller sykelige tilstander som har ført til medisinsk invaliditet, uferdighet eller dødsfall, selv om ulykkesskade kan påvises som årsak:
- Muskel- og skjelettsykdommer, lumbago/Ischias med eller uten skiveskade/prolaps, spinalstenose, spondylose, -listhese, reumatisk lidelse eller annen degenerativ skjelettlidelse, fibromyalgi, hjerte-/karsykdommer, nevroser, kreft.
- Forsettlig fremkalt skade og/eller økning av skadens omfang. Selskapet er likevel ansvarlig dersom forsikrede pga. alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.
- Selvmord eller forsøk på selvmord. Selskapet dekker likevel selvmord dersom sikrede kan sannsynliggjøre at dette skyldes en akutt sinnsforvirring med ytre årsak – og ikke en sinnslidelse.
- Skade ved deltakelse i slagsmål eller forbrytelser.
- Behandlingsutgifter.

13.5 Hvilke skader som erstattes

Forsikringen dekker sikredes rettslige erstatningsansvar etter Bilansvarsloven med ubegrenset beløp for personskade og med inntil 10 millioner kroner ved skade på ting.

Forsikringen dekker og annet erstatningsansvar enn bilansvar etter gjeldende rett.

Dødsfall

Erstatning ved død, 100 000 kroner utbetales så fremt forsikrede da denne døde, hadde ektefelle/registrert partner/samboer i live, eller forsørget barn. I motsatt fall er selskapets erstatningsplikt begrenset til 20 000 kroner.

Hvis ulykkesskaden medfører dødsfall innen ett år, utbetales erstatning for død. Eventuell invaliditetserstatning som er utbetalt for skaden, kommer til fradrag. Hvis forsikrede dør senere enn ett år etter at ulykkesskaden inntraff, utbetales invaliditetserstatning basert på en sannsynlig varig medisinsk invaliditet. Dør forsikrede av annen årsak enn ulykkesskaden og før forfallstidspunktet for erstatning for medisinsk invaliditet, utbetales verken dødsfalls- eller invaliditets- erstatningen. Dør den forsikrede senere enn ett år etter at ulykkesskaden inntraff, betales ikke dødsfallserstatning, men invaliditetserstatning.

Medisinsk invaliditet

Erstatning ved 100 % varig medisinsk invaliditet er 200 000 kroner. Ved delvis invaliditet utgjør erstatningen en forholdsmessig del av forsikringssummen. Invaliditetsgraden fastsettes på grunnlag av Arbeids- og sosialdepartementets invaliditetstabell i forskrift av 21. april 1997, nr. 373, del II og III, men ikke det øvrige regelverk. Vurderingen skal være rent tabellarisk. Når skadens omfang ikke kan beregnes tabellarisk, skjer angivelsen basert på sammenligninger gitt i tabellen.

Dersom ulykkesskaden innen 3 år etter skadedato, har medført medisinsk invaliditet som antas å bli livsvarig, skal det utbetales invaliditetserstatning.

Erstatningen forfaller til betaling tidligst ett år etter at ulykkesskaden inntraff. Dersom invaliditetsgraden kan forandre seg, kan endelig oppgjør utsettes i inntil tre år etter skadedagen. Oppgjøret skal da basere seg på hva som må antas å bli den livsvarige medisinske invaliditeten ut fra tilstanden på treårsdagen.

Invaliditetserstatning beregnes på grunnlag av livsvarig medisinsk invaliditet. Ved fastsettelsen av erstatningen tas det ikke hensyn til skadelidtes yrke, inntekt eller individuelle anlegg/forhold.

Tap av eller skade på kroppsdel eller organ som var helt funksjonsudyktig før ulykken inntraff, gir ikke rett til invaliditetserstatning. Var organ eller kroppsdel delvis tapt eller delvis funksjonsudyktig, gjøres det tilsvarende fradrag når invaliditetsgraden skal bestemmes.

Både selskapet og forsikrede kan forlange ny fastsettelse av invaliditetsgrad når det er gått ett år siden forrige fastsettelse. Selv om tilstanden fremdeles kan forandre seg, skal endelig erstatning beregnes når det er gått tre år etter skadedagen. Erstatningen skal i så fall fastsettes etter den invaliditetsgrad som må antas å bli den endelige.

Samlet erstatning for én og samme ulykkesskade kan høyst bli 100 %. Erstatninger pr. ulykkesskade kan dermed ikke overstige forsikringssummen for medisinsk invaliditet.

13.6 Begrensning i selskapets ansvar

- a. Skades flere personer ved samme ulykkestilfelle, er samlet erstatning begrenset til 1 million kroner. Erstatningen vil da bli forholdsmessig fordelt mellom de skadelidte.
- b. Selskapets ansvar kan settes ned eller falle bort dersom forsikrede grovt uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet og/eller økt skadens omfang, jfr. FAL § 13-9.

14. Kollektiv ulykkesforsikring

14.1 Definisjoner

a. Forsikringsbevis/ avtaledokument

Avtaledokumentet er det dokument som undertegnes av partene, og som uttrykker boligselskapets tilslutning til den kollektive ulykkesforsikringen i Selskapet og Selskapets overtakelse av forsikringsansvaret.

I avtaledokumentet skal fremgå fra hvilket tidspunkt forsikringen overtas og de regler som gjelder for oppsigelse av avtalen.

b. Forsikringsvilkår

Med forsikringsvilkår menes vilkårene i dette dokument.

c. Forsikringstaker

Med forsikringstaker menes det boligselskapet som har inngått denne avtalen om kollektiv ulykkesforsikring med Selskapet.

d. Forsikrede

Forsikrede er den hvis liv eller helse forsikringen er knyttet til.

e. Sikrede

Med sikrede menes den som har rett til å få utbetalt erstatning.

f. Ulykke

Med ulykkeskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig, ytre fysisk begivenhet – ulykkestilfelle – som inntreffer i forsikringstiden.

g. Medisinsk invaliditet

Medisinsk invaliditet er varig nedsatt funksjonsevne av medisinsk art etter ulykke. Medisinsk invaliditetsgrad fastsettes på grunnlag av Arbeids- og sosialdepartementets invaliditetstabell, av 21. april 1997. Vurderingen skal være rent tabellarisk. Når skadens omfang ikke kan beregnes tabellarisk, skjer angivelsen basert på sammenligninger gitt i tabellen.

h. G (Grunnbeløpet i folketrygden)

Med G menes grunnbeløpet i folketrygden, jfr. Arbeids- og sosialdepartementets forskrift nr. 507 av 24. mai 2013.

14.2 Hvem forsikringen omfatter

a. Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid:

Forsikringen omfatter eiere og beboere i boligselskapet. Forsikringen opphører for den enkelte eier/ beboer når vedkommende fyller 75 år.

b. Ulykkesforsikring for barn:

Forsikringen omfatter barn/barnebarn/fosterbarn av beboere i bolig tilhørende forsikret boligselskap. Forsikringen opphører når barnet fyller 16 år.

14.3 Når og hvor forsikringen gjelder

a. Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid:

Forsikringen gjelder under utøvelse av dugnadsarbeid som er organisert av boligselskapet og som omfatter utvendig arbeid og/ eller dugnadsarbeid i felleslokaler.

b. Ulykkesforsikring for barn:

Forsikringen gjelder under bruk av forsikringstakers fastmonterte lekeapparater og/eller ballbinge.

14.4 Hva forsikringen dekker - forsikringsytelser

Ytelser tilstås ved ulykker/ ulykkeskader som fører til varig medisinsk invaliditet og dødsfall eller medfører behandlingsutgifter.

a. Medisinsk invaliditet

Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid:

Ulykkeskade som fører til varig medisinsk invaliditet gir rett til en erstatning på maksimalt 500 000 kroner med mindre annen erstatningssum er avtalt og uttrykkelig fremgår av forsikringsbeviset. Full erstatning ytes når invaliditetsgraden er fastsatt til 70 % eller mer. Ved lavere invaliditet reduseres erstatningen forholdsmessig.

Ulykkesforsikring for barn:

Ulykkeskade som fører til varig medisinsk invaliditet gir rett til en erstatning på maksimalt 200 000 kroner med mindre annen erstatningssum er avtalt og uttrykkelig fremgår av forsikringsbeviset. Full erstatning ytes når invaliditetsgraden er fastsatt til 70 % eller mer. Ved lavere invaliditet reduseres erstatningen forholdsmessig.

b. Dødsfall

Ulykkesforsikring ved dugnadsarbeid:

Ved dødsfall som følge av ulykkeskade ytes en erstatning på 200 000 kroner. Samlet erstatning ved invaliditet og død begrenses til 500 000 kroner. Utbetaling av dødsfallerstatning skjer til dødsboet.

Ulykkesforsikring for barn:

Ved dødsfall som følge av ulykkeskade ytes en erstatning på 25 000 kroner.

c. Behandlingsutgifter

Medfører ulykkeskaden utgifter til behandling av personska-den, erstattes nødvendige utgifter til:

- Lege og tannlege. Tannskade som følge av spising er unn-tatt. Forsikringen omfatter også første permanente tann-behandling (bro, kroner osv.) selv om behandlingen skjer senere enn 2 år etter skadedagen. Oppgjør for slike utgifter skal likevel foretas innen 2 år fra skadedagen på grunnlag av omkostningsoverslag fra tannlege eller tanntekniker.

- Forbindings saker og medisin foreskrevet av lege eller tannlege.
- Proteser.
- Behandling og forpleining i sykehus, samt fysikalsk behandling når den er foreskrevet av lege for kurativ behandling.
- Reise til og fra hjemstedet for behandling hos lege, tannlege og fysioterapeut eller forpleining på sykehus som nevnt ovenfor. Erstatningen begrenses til utgifter ved rimeligste transportmiddel når det tas hensyn til skadedes tilstand.
- Utgifter til opphold i hotell, rekonvalesenthjem eller lignende erstattes ikke.
- Den forsikrede plikter å legge frem legitimert oppgave over de utgifter som kreves erstattet, og har bare krav på erstatning for den del av utgiftene som overstiger det som kan kreves fra annet hold.
- Behandlingsutgifter betales i inntil 2 år fra skadedagen begrenset til 0,5 G. Fra disse erstatninger trekkes en egenandel på 500 kroner.

14.5 Erstatningsoppgjør

Erstatningsoppgjør ved medisinsk invaliditet

Når legens sluttattest og de øvrige nødvendige legitimasjoner er mottatt, beregnes og utbetales erstatningen.

Har ulykkesskaden innen 3 år medført invaliditet som antas å bli livsvarig skal det betales erstatning for invaliditet på grunnlag av den sum som er nevnt i avtalen, og etter de regler som er nevnt nedenfor, under forutsetning av at forsikrede er i live etter 1 år. Ved invaliditet på 70 % eller mer betales hele forsikringssummen.

Forsikringssummen reduseres i henhold til forsikringsvilkårenes pkt. 10.5, første avsnitt (om varig medisinsk invaliditet) hvis invaliditeten er mindre.

Tap av eller skade på lem eller organ som var fullstendig ubrukbart før ulykkesskaden inntraff, gir ikke rett til erstatning for invaliditet. Var et lem eller organ tidligere delvis tapt eller ubrukbart, gjøres det tilsvarende fradrag når invaliditetsgraden bestemmes.

I alle andre tilfelle av invaliditet skal invaliditetsgraden fastsettes skjønnsmessig, idet de prosentsatser som er anført i invaliditetstabellen skal tjene som veiledning. Ved fastsettelsen skal det ikke tas hensyn til individuelle anlegg. Hvis personen er venstrehendt, er det anledning til å ta hensyn til dette.

Erstatning for en og samme skade kan ikke overstige 100 % selv om flere lemmer eller organer er skadet.

Skulle den forsikrede dø etter at ulykkesskaden inntraff og før endelig oppgjør har funnet sted, men det godtgjøres at dødsfallet ikke har sammenheng med ulykkesskaden, skal det betales erstatning for varig medisinsk invaliditet som kan tilskrives ulykkesskaden.

Skade som ikke kan antas å medføre varig invaliditet og skade som utelukkende virker vansirende, samt tannskade, gir ikke rett til invaliditetserstatning.

Invaliditetserstatningen beregnes etter G på oppgjørstidspunktet med mindre G på skademeldingstidspunktet tillagt renter i henhold til forsikringsavtaleloven gir en høyere erstatningsutbetaling.

Utbetaling av dødsfallerstatning

Utbetaling av dødsfallerstatning skjer til dødsboet.

Erstatningen beregnes etter G på oppgjørstidspunktet med mindre G på skademeldingstidspunktet tillagt renter i henhold til Forsikringsavtaleloven, gir en høyere erstatningsutbetaling.

Renter

Sikrede har krav på renter av erstatningen etter forsikringsavtaleloven § 18-4.

Opplysningsplikt

Forsikringstakeren og den forsikrede skal gi riktige og fullstendige svar på selskapets spørsmål. De skal også av eget tiltak gi opplysninger om særlige forhold som de må forstå er av vesentlig betydning for selskapets vurdering av saken. Har forsikringstakeren svikaktig forsømt opplysningsplikten og det ikke bare er lite å legge vedkommende til last, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort.

Den som ved skadeoppgjør gir uriktige eller ufullstendige opplysninger, kan miste ethvert erstatningskrav mot selskapet, jfr. forsikringsavtaleloven § 18-1.

14.6 Begrensninger og spesielle risikoer

Generelle begrensninger

Forsikringen omfatter ikke ulykker inntruffet før forsikrede ble omfattet av forsikringen.

Selskapet svarer ikke for skade eller økning av skade som direkte eller indirekte er forårsaket av, eller står i sammenheng med, jordskjelv og vulkanske utbrudd, atomkjernereaksjoner, krig og krigslignende handlinger enten krig er erklært eller ikke, terrorisme, opprør eller liknende alvorlige forstyrrelser av den offentlige orden.

Ved terrorhandling forstås en rettsstridig, skadevoldende handling rettet mot allmennheten, herunder en voldshandling eller farlig spredning av biologiske eller kjemiske substanser – og som forstås å være utført i den hensikt å øve innflytelse på politiske, religiøse eller andre ideologiske organer, eller for å fremkalle frykt.

Fremkallelse av forsikringstilfelle

Selskapet svarer ikke for selvmord eller forsøk på selvmord med mindre kravstilleren kan sannsynliggjøre at dette skyldes

akutt sinnsforvirring som skyldes ytre årsak og ikke en sinnslidelse.

Har den forsikrede forsettlig fremkalt forsikringstilfellet, er selskapet ikke ansvarlig. Selskapet er likevel ansvarlig hvis den forsikrede på grunn av alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling.

Har den forsikrede grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet eller økt skadens omfang, kan selskapets ansvar settes ned eller falle bort. Det samme gjelder dersom den forsikrede grovt uaktsomt fremkaller forsikringstilfellet gjennom overtredelse av en sikkerhetsforskrift. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på skyldgraden, skadeforløpet, om forsikrede var i selvforskyldt rus, hvilken virkning nedsettelse eller bortfall av selskapets ansvar vil få for den som har krav på forsikringen eller for andre personer som er økonomisk avhengig av ham eller henne og forholdene ellers.

Spesielle begrensninger

Forsikringen omfatter ikke ulykkeskader som skyldes manglende bruk av sikkerhetsutstyr.

Forsikringen dekker ikke:

- a. Skade som skyldes slagtilfelle, besvimelse eller annen sykkelig tilstand.
- b. Selv om en ulykkeskade kan påvises som årsak, svarer selskapet ikke for følgende sykdommer eller sykelige tilstander:
 - hjerte-/ karsykdommer, for eksempel hjerteinfarkt, åreknuter, angina pectoris
 - blodsykdommer, for eksempel anemi
 - kreftsykdommer
 - nevroser
- c. Sykdom oppstått ved infeksjon eller stikk eller bitt av insekt, for eksempel malaria eller flekkyfus. Dog svarer forsikringen for lokal sårinfeksjon og blodforgiftning oppstått på denne måte. Andre infeksjoner svarer forsikringen for bare når det må anses å være på det rene at årsaken er infeksjon av sår oppstått ved ulykkeskade og at en annen smitte måte må anses utelukket.
- d. Skade ved forgiftning ved mat, drikke eller nytelsesmidler eller skade ved behandling med eller inntaking av medikamenter, med mindre det skjer etter ordre fra lege som et ledd i behandlingen av en erstatningsmessig ulykkeskade. Skade ved inntaking av sove- og smertestillende midler er dog under enhver omstendighet helt unntatt.
- e. Skade ved forgiftning av gass, med mindre forgiftningen er oppstått plutselig ved en enkelt anledning gjennom et uhell, og det må anses helt på det rene at den er skjedd ufrivillig. Gassforgiftning i garasje er dog under enhver omstendighet unntatt.

- f. Skade ved operasjon, lysbehandling, behandling ved røntgen, radium, diatermi og lignende stråler eller annen behandling, med mindre den forsikrede har underkastet seg operasjon/ behandlingen på grunn av en ulykkeskade som forsikringen svarer for.
- g. Skade som skyldes påvirkning av lys eller temperatur, med mindre den forsikrede var utsatt for påvirkningen som følge av en ulykkeskade som selskapet svarer for, eller påvirkningen skyldes en nødssituasjon som den forsikrede ufrivillig var kommet opp i.
- h. Drukning med mindre kravstilleren kan godtgjøre at drukningen ikke skyldes sykdom, sykkelig tilstand eller forhold som selskapet etter vilkårene ellers ikke svarer for.
- i. Skade ved deltakelse i slagsmål eller utførelse av en forbrytelse.
- j. Skade på sinnet alene, for eksempel sjokk, uten at det samtidig er oppstått legemsskade som fører til livsvarig invaliditet.

14.7 Endringsbestemmelser – Fornyelse/ oppsigelse av avtale

Selskapet kan endre disse forsikringsvilkår. Endringene kan gjennomføres med virkning fra begynnelsen av nytt forsikringsår når endringene er sendt senest sammen med premievarselet for den nye forsikringsperiode, jfr. forsikringsavtaleloven § 12-7.

Forsikring som er avtalt for en tid av minst 1 år fornyes automatisk hvis ikke annet er avtalt, for 1 år ad gangen såfremt ingen av partene sier opp forsikringen.

Forsikringstakeren kan si opp forsikringen ved avtaleperiodens begynnelse innen 1 måned etter at selskapet har sendt premievarsel for en ny periode.

Selskapet kan si opp forsikringen med virkning fra avtaleperiodens utløp innen 2 måneder før utløpet av forsikringstiden, basert på særlige grunner. For øvrig kan selskapet si opp forsikringsforholdet i forsikringstiden slik det er fastsatt i forsikringsavtaleloven § 12-4.

14.8 Meldefrist / Foreldelse

Selskapet er fri for ansvar hvis:

- a. Melding ikke er kommet selskapet i hende innen 1 år fra den dag den som fremsetter kravet har fått kjennskap til de forhold som begrunner kravet.
- b. Foreldelsesfristen for krav som utledes av forsikringsavtalen er 3 år, regnet fra utløpet av det kalenderåret kravstilleren har fått kjennskap til de omstendigheter som begrunner kravet og tidligst kunne gjort det gjeldende.

- c. Den som fremsetter kravet ikke går til rettssak, eller forlanger nemndbehandling etter forsikringsavtaleloven § 20-1 innen 6 måneder regnet fra den dag selskapet skriftlig har meddelt at det ikke godtar kravet og samtidig har minnet om fristen, dens lengde og følgene av at den oversittes. For øvrig vises til § 9 i lov om foreldelse av 18. mai 1979 nr. 18.

14.9 Uttredelse av ulykkesforsikringen

Når den forsikrede trer ut av den gruppe som ulykkesforsikringen omfatter, opphører forsikringen.

15. Lovbestemt yrkesskedeforsikring

15.1 Hvem forsikringen gjelder for

Dersom sikrede i egenskap av eier av den forsikrede bygning er å betrakte som arbeidsgiver i henhold til Yrkesskadeloven § 2a, hefter selskapet i overensstemmelse med vilkårene i loven overfor skadelidte som etter loven er å betrakte som arbeidstaker.

Forsikringen gjelder ikke:

- Sikredes fast ansatte arbeidstakere eller
- Når huseierforholdet inngår som del av annen virksomhet med forsikringsplikt for arbeidsgiver, og skadelidte er å betrakte som arbeidstaker i den totale virksomheten.

15.2 Hva forsikringen omfatter

Yrkesskader og yrkessykdommer som konstateres i forsikringstiden i henhold til Lov om yrkesskedeforsikring av 16. juni 1989 nr. 65 med forskrifter.

15.3 Yrkesskade – Yrkessykdom

Med yrkesskade og yrkessykdom forstås skade og sykdom som omfattes av § 10 og § 11 i Lov om Yrkesskade av 16. juni 1989, nr. 65. Det vil si skade og sykdom som forsikrede påføres i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden når det er:

- Skade og sykdom forårsaket av arbeidsulykke (yrkesskade)
- Skade og sykdom som i henhold av Folketrygdloven av 28. februar 1979 nr. 19 § 13-4 er likestilt med yrkesskade.
- Annen skade og sykdom, dersom denne skyldes påvirkning fra skadelige stoffer eller arbeidsprosesser.

Belastningslidelser regnes ikke som yrkesskade/yrkessykdom.

16. Skadedyrforsikring

16.1 Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset.

16.2 Hvor forsikringen gjelder

Forsikringen gjelder på det sted som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringsstedet).

16.3 Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter

Skade på boligdel i bygning som er nevnt i forsikringsbeviset inklusive loft, kjeller og fellesareal. Andre frittliggende bygninger på eiendommen uten boligdel er ikke forsikret.

16.4 Hvilke skadetilfeller Selskapet svarer for og hvilke begrensninger som gjelder

- a. Selskapet svarer for kostnader til
- Bekjempelse av stokkmaur, husbukk, stripet borebille, kakerlakk, veggedyr og andre skadeinsekter, samt nødvendig utbedring av skade voldt av stokkmaur, husbukk og stripet borebille.
 - Bekjempelse av mus og rotter innvendig i bygning etter påvist aktivitet.
- b. Bekjempelsen foretas uten avdekning eller tilkomstarbeider, dvs. uten at tak, gulv og vegger åpnes. Selskapet avgjør om avdekning er nødvendig for bekjempelsen.
- c. Forsikringen dekker bekjempelsestiltak og utbedringskostnader med inntil 2 millioner kroner for hvert skadetilfelle.
- d. Bekjempelsestiltak skal utføres av autoriserte skadedyrbekjempere etter gjeldende forskrifter og bransjenorm og rekvireres av Storebrand Forsikring.
- e. Selskapet svarer ikke for
- Skade på innbo/løsøre.
 - Forhold som kun er skjjemmende for utseendet.
 - Bekjempelse av aktivitet som har startet eller den del av skade som startet sin utvikling før forsikringsavtalen begynte å løpe, og heller ikke for bekjempelse av aktivitet eller den del av skade som har utviklet seg etter at forsikringen er opphørt selv om aktiviteten eller skaden startet sin utvikling i forsikringstiden.
 - Kostnader ved åpning av konstruksjoner for å påvise skadedyrangrep.
 - Kostnader til generell kontroll, vedlikehold og forbedringer samt behandling av forebyggende karakter.
 - Bekjempelsestiltak/skade i lokaler som brukes i ervervs-messig sammenheng.
 - Fjerning av døde skadeinsekter eller deres etterlatenskaper inne i konstruksjonen etter bekjempelse.
 - Følgeskader eller indirekte tap, som fraflytting, tapte

leieinntekter, skade på person eller løsøre, svekket evne til å oppfylle forpliktelser, markedsmessige reaksjoner og lignende.

16.5 Skadeoppgjør

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder

a. Skademelding

Skade skal meldes til Storebrand Forsikring uten ugrunnet opphold. Sikrede mister retten til erstatning dersom kravet ikke er meldt Storebrand Forsikring innen ett år etter at sikrede fikk kunnskap om de forhold som begrunner kravet, jfr. FAL § 8-5.

b. Alternative oppgjørsformer

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- Kontantoppgjør
- Reparasjon
- Gjenoppføring

Ved kontantoppgjør kan erstatningen ikke overstige det selskapet måtte betale for reparasjon eller gjenoppføring. Se også bestemmelsen om skjønn i pkt. 16.5 g.

c. Skade- og verdiansettelse

Skaden settes til kostnadene ved reparasjon av skadet bygning til samme – eller i det vesentlige samme – stand som før skaden inntraff, beregnet etter kostnadene på skadedagen.

Skaden kan ikke settes høyere enn gjenoppføringskostnaden på tilsvarende ny bygning, fratrukket gjenverdier etter at skaden inntraff, regnet etter samme regel.

Unntatt er

- Merkostnader ved byggemåte og utstyr som er urasjonelle etter dagens byggeskikk.
- Kostnader sikrede pådrar seg for å undersøke om skade foreligger.
- Behandling eller reparasjon uten på forhånd å ha innhentet samtykke fra Storebrand Forsikring.

d. Prisstigning

Prisstigning erstattes for den tid det normalt vil ta å reparere skaden eller gjenoppføre bygningen, begrenset til 24 måneder. Prisstigningen beregnes i forhold til prisnivået på skadedagen og den gjennomsnittlige endring i Statistisk Sentralbyrås byggekostnadsindeks.

e. Erstatningsoppgjør

Erstatningen beregnes etter reglene i pkt. 16.5.c.

MVA erstattes bare dersom kostnaden er pådratt og sikrede fremlegger dokumentasjon på det.

f. Selskapets renteplikt

Sikrede har i tillegg krav på renter av erstatningen i samsvar med reglene i FAL § 8-4.

g. Skjønn

Fastsettelse av skadebeløp og gjenoppføringskostnad avgjøres ved skjønn dersom sikrede eller selskapet krever det. Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår punkt 2, får i så fall anvendelse.

16.6 Egenandel

I erstatningsoppgjøret fratrekkes for hvert skadetilfelle en egenandel på 10 000 kroner hvis ikke annen egenandel fremgår av forsikringsbeviset.

16.7 Sikkerhetsforskrifter

- Sikkerhetsforskrifter er aktsomhetsregler fastsatt for å forebygge eller begrense skade. Forsikringen er overtatt på betingelse av at de fastsatte sikkerhetsforskrifter til enhver tid er overholdt. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhetsforskriftene, eller unnlatt å påse at de overholdes, kan retten til erstatning bortfalle helt eller delvis, jfr. FAL § 4-8.
- Sikrede har en generell plikt til å etterse og vedlikeholde forsikret eiendom. Mangler skal utbedres uten ugrunnet opphold.
- Sikrede plikter å følge de pålegg selskapet gir om vedlikehold og utbedring av mangler.
- Sikrede plikter å utbedre mangler. Utbedring av mangler i forhold til offentlige forskrifter skal utføres ved hjelp av kvalifiserte fagfolk.

16.8 Identifikasjon

Handlinger og unnlater fra sikredes representant får samme virkning for sikredes rettigheter etter forsikringen som om handlingen eller unnlatsene var foretatt av sikrede selv, jfr. FAL § 4-11. Det samme gjelder for andelseier/sameier/leietaker av skadet bolig.

16.9 Andre bestemmelser om forsikringsavtalen

Forhold i forsikringstiden.

Selskapet har til enhver tid rett til å besiktige forsikret bygning. Besiktigelsen skjer uten kostnad for sikrede. Besiktigelsesrapporten er til selskapets eget bruk. Den er ikke å anse som noen garanti for at det ikke finnes mangler eller skader.

- Selskapet kan etter utført besiktigelse la være å fornye forsikringen ved første forfall. Dette med bakgrunn i at bygningen risikomessig ikke egner seg for forsikring.

